БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

№ 246 (16.329) • 21 октябрь 1975 йил, сешанба • Баҳоси 2 тийин

МУДДАТИДАН ИЛГАРИ

Ўзбекистон ССР Маҳаллий саноат министрлиги корхоналарининг коллективлари КПСС XXV съездини муносиб кутиб олиш учун социалистик мусобақани авж олдириб, реализация қилинадиган маҳсулот ҳажми юзасидан ўн ойлик планни муддатидан илгари, 20 октябрда бажардилар.

Андижон, Самарқанд, Сурхондарё, Сирдарё, Тошкент, Фарғона область ижроия комитетлари, Тошкент шаҳар ижроия комитети маҳаллий саноат бошқармаларининг коллективлари бу муваффақиятга айниқса кўп ҳисса қўшдилар.

Шу ойнинг охиригача пландан ташқари қарийб 9 миллион сўмлик маҳсулот реализация қилинади.

(ЎзТАГ).

БЕБАҲО ХАЗИНА

Улуғ Советлар диёридаги барча халқлар, шу жумладан ўзбек халқининг маданий юксалишида, жаҳон илм-фан хазинасидан, санъат дурдоналаридан баҳраманд бўлишида, миллий тилларнинг ривожланиб боришида улуғ рус тилининг қудратли таъсири бугунги кунда ҳаммага аён. Барча миллатлараро алоқа ва ҳамкорликнинг синалган воситаси ва қудратли қуроли бўлган рус тили мамлакатимиздаги рус бўлмаган барча халқларнинг иккинчи она тили бўлиб қолди. Зотан, доҳиймиз В. И. Ленин «Биз Россиядаги ҳар бир кишининг улуғ рус тилини билиш имкониятига эга бўлишига тарафдормиз, албатта» дея уқтирган эди. Бу тил дунёдаги энг бой ва гўзал тил, миллатларнинг бир-бирига яқинлашувини тезлаштиришда муҳим омил бўлган тилдир.

Мамлакатимиздаги бошқа халқлар қатори ўзбек халқининг буюк бахти шундаки, у ўз тақдирини Ломоносов ва Радишчев, Чернишевский ва Добролюбов, Белинский ва Герцен, Некрасов ва Горький Россияси билан, жаҳонга улуғ Ленинни вояга етказиб берган ва шонли Коммунистик партияни революцион кураш майдонига олиб чиққан Россия билан боғлади.

Ўтмишда ҳукмрон синф томонидан онгли равишда илм ва маърифат чашмасидан маҳрум этилган халқимиз Ленин, Коммунистик партия ва улуғ рус халқи бошчилигида зулмат пардасини йиртиб, зулм кишанларини парчалаб, пўлат эритишни, нефть ва кўмир, газ ва олтин қазишни, мураккаб машиналар, аппаратлар, минерал ўғитлар, турли газламалар ишлаб чиқаришни, тепловозлар ва самолётларни бошқаришни ўргатган рус халқи намояндаларини зўр миннатдорчилик билан ҳамиша қалб тўрида асрайди.

Рус халқи ўз бисотидаги ҳамма нарсани доимо ўзбек халқи билан бажонидил баҳам кўриб келди ва баҳам кўрмоқда. Рус халқи барча совет халқлари сингари ўзбек халқининг ҳам чуқур ҳурмат ва муҳаббатини қозонди. Рус халқи ўзининг қудратли ақл-заковати ва таланти билан буюкдир. У ўзининг юксак ғоявийлиги ва собитқадамлиги билан, революцион жўшқинлиги ва меҳнатсеварлиги, матонати ва мардлиги, оташин ватанпарварлиги ва интернационализми, ижтимоий бурчга садоқати билан буюкдир. Рус халқи зўр саховати ва инсонпарварлиги, беғаразлиги ва қалби дарёлиги, бебаҳо моддий ва маънавий бойликлари, жаҳоншумул тарихий зафарлари билан буюкдир.

Улуғ рус халқи қаҳрамонона бунёдкорлик меҳнати ва фидокорона жанговар кураши билан, ватанпарварлик жасоратлари ва ленинча интернационализм принципларига қатъий садоқати билан мамлакатимиздаги ҳамма халқларнинг чуқур ҳурмати ва тўла ишончига сазовар бўлди. Шу боисдан ҳам Совет Иттифоқида яшовчи барча халқлар рус тилини астойдил меҳр-муҳаббат билан ўрганмоқдалар. Рус тили — СССРдаги барча халқларнинг оғаси ва энг содиқ дўсти, улуғ рус халқи тили, совет кишилари мутлақ кўпчилигининг тилидир. Рус тили—барча меҳнаткашларнинг улуғ йўлбошчиси В. И. Ленин тили, ленинизм тилидир. Рус тили — дунёда биринчи социалистик революция тили, барча халқларнинг озодлиги ва мустақиллиги учун кураш тили, гуманизм ва интернационализм, халқлар дўстлиги ва қардошлиги тилидир. Буюк ва қудратли, бениҳоя гўзал ва латиф, дунёда энг кўп тарқалган, ифодали ва ўзига хос, чинакам маърифат тили бўлган рус тили миллатлараро муомала ва ҳамкорликнинг, ҳар бир миллатни СССРдаги барча халқлар миллий ва маданий ютуқларига, жаҳон фан ва маданиятига яқинлаштиришнинг жуда муҳим воситаси бўлиб хизмат қилмоқда.

Шу боисдан ҳам барча миллатларга мансуб совет кишилари рус тилини севадилар, уни мароқ билан ўрганадилар. Бу тилни билиш СССРдаги барча гражданларнинг зарур эҳтиёжига айланган. Рус тилини билиш билим ва тажрибани ўзаро баҳам кўриш, Ватан ва жаҳон фани, техникаси, маданияти ютуқларини ўзлаштириш имконини берадики, бу ҳол барча совет кишиларини бир-бирига яқинлаштиради, уларнинг интернационал қардошлигини мустаҳкамлайди.

Бугунги кунда рус тили улкан халқаро аҳамият касб этмоқда. Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг маълумотларига кўра, жаҳонда нашр этилаётган ҳар тўрт китобнинг бири рус тилида чиқарилмоқда. Рус тилида босилаётган фан-техника адабиёти жаҳондаги барча китобларнинг учдан бир қисмига тўғри келади. Бугунги кунда ер юзидаги аҳолининг ярим миллиарддан кўпроғи рус тилида бемалол сўзлашаётган, саксондан ортиқ хорижий мамлакатда рус тили ўқитилаётган экан, бу унинг халқаро обрўси нақадар юксалганлигини яққол кўрсатади.

Рус тилига бўлган қизиқиш республикамизда кун сайин кучайиб бораётганлигини шундан ҳам билса бўладики, мактабларда бу тил биринчи синфдан бошлаб ўқитилмоқда. Боғча ва яслиларда рус тили асосларини ўрганиш жорий этилмоқда. Бундан уч йил муқаддам республика мактаблари ва ўқув юртларида рус тили ўқитилиши масаласига бағишлаб ўтказилган кенгаш фикримизнинг далилидир. Ўтган йилларда ўзбек мактаблари учун рус тили ва адабиёти бўйича оригинал дарсликлар ҳамда 1-3 синфлар учун рус тили бўйича экспериментал дарсликлар нашр этилди.

Педагогика илмий-тадқиқот муассасалари миллий мактабларда рус тили ва адабиёти ўқитилишини янада яхшилаш юзасидан талай ишларни амалга оширди. Республика мактабларида рус тили ўқитувчиси кадрларини тайёрлаш проблемаси муваффақиятли ҳал этилмоқда. Шу билан бирга баъзи олий ўқув юртларининг рус тили кафедраларида олиб борилаётган илмий тадқиқот ишлари шу куннинг талабига жавоб бермаётганлигини ҳам таъкидлаш керак. Олий ўқув юртининг ўзига хос хусусиятлари баъзан ҳисобга олинмаётир, илмий-методик тафаккур ютуқларидан, тажрибали ўқитувчилар фаолиятидан, таълимнинг техника воситаларидан етарли фойдаланмаяпти.

Бугун Тошкентда рус тилини ўқитиш ва ўрганишга бағишлаб ўтказилаётган Бутуниттифоқ илмий конференцияси рус тилини ўқитишда тўпланган бой тажрибаларни умумлаштириш билан бирга бу муҳим ишнинг янги истиқболларини белгилаб беришга даъват этилгандир. Илмий конференция рус тилини тағин ҳам чуқур ўрганишда халқ маорифчилари, партия, совет органлари олиб бораётган ишлар мазмунини яхшилашига шак-шубҳа йўқ.

ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ ПАХТАКОРЛАРИНИНГ РАПОРТИ

Тошкент области пахтакорлари КПСС XXV съездини муносиб кутиб олиш учун социалистик мусобақани кенг авж олдириб, пахта тайёрлаш халқ хўжалиги планини муддатидан илгари, 20 октябрда бажардилар. Шу беш йиллик давомида давлатга 2030,7 минг тонна «оқ олтин» сотиб, халқ хўжалик планини 112 процент адо этдилар.

1975 йилда область колхоз ва совхозлари давлат тайёрлов пунктларига 371,9 минг тонна пахта етказиб бердилар. Ҳосилнинг 277,7 минг тоннаси ёки 75 проценти машиналарда териб олинди. Машина терими плани 101 процент бажарилди.

Областнинг барча районлари пахта тайёрлаш халқ хўжалиги планини бажаришга катта ҳисса қўшдилар. Юқори Чирчиқ, Қуйи Чирчиқ, Янгийўл, Оққўрғон районларининг хўжаликлари планларини областда биринчи бўлиб бажардилар ва пахта териш ҳамда давлатга топширишни давом эттирмоқдалар.

Қишлоқ хўжалиги меҳнаткашлари етиштирилган барча пахта ва бошқа қишлоқ хўжалик экинлари ҳосилини қисқа муддатларда ва нобуд қилмай йиғиб-териб олишга, бу йил давлатга 430 минг тонна пахта сотиш юзасидан олган социалистик мажбуриятларини бажаришга, ҳар гектаридан 31 центнердан пахта олишга, келгуси йил ҳосили учун кузги-қишки ишларни ўз вақтида амалга оширишга, чорва қишловини муваффақиятли ўтказишга қатъий аҳд қилдилар.

Бугун Тошкентда мактабларда, олий ва ўрта махсус ўқув юртларида рус тилини ўрганиш ва ўқитиш тажрибасига бағишланган Бутуниттифоқ конференцияси ўз ишини бошлайди. Суратда: ана шу улкан анжуман иштирокчиларидан бир группаси.

А. Тўраев фотоси.

КПСС XXV СЪЕЗДИ ШАРАФИГА

КАТТА МЕҲНАТ ҒАЛАБАСИ

Қишлоқ хўжалиги меҳнаткашлари КПСС XXV съездини муносиб кутиб олиш учун мусобақалашиб, катта меҳнат ғалабасига эришдилар — сабзавот, полиз экинлари маҳсулотлари, мева ва узум тайёрлаш 1975 йилги социалистик мажбуриятларини ва беш йиллик планларини муддатидан илгари бажардилар. Давлатга биринчи марта икки миллион тоннадан зиёд сабзавот-мева маҳсулотлари сотилди. Ўтган беш йил мобайнида эса 8,6 миллион тонна маҳсулот сотилди. Бу, пландагидан 3 миллион тонна ёки 54 процент кўпдир, олдинги беш йилликдагига нисбатан эса, 1,8 марта ортиқдир.

950 минг тонна ёки 108 процент миқдорида сабзавот қабул пунктларига етказиб берилди. Бу, ўтган йили шу пайтгача тайёрланганидан 90 минг тонна кўпдир. Сурхондарё, Андижон, Тошкент, Фарғона ва Жиззах областларининг хўжаликлари сабзавот тайёрлаш планларини анча ошириб адо этдилар. Давлатга 330 минг тоннадан зиёд сабзавот сотган Тошкент, 155 минг тонна сабзавот сотган Самарқанд, 105 минг тонна сабзавот сотган Фарғона, 83 минг тонна сабзавот сотган Андижон областларининг колхозлари ва совхозлари ҳиссаси айниқса катта бўлди.

Республиканинг мева ва сабзавот етиштирувчи энг йирик ихтисослаштирилган районлари — Калинин, Орджоникидзе, Самарқанд, Оҳангарон ва Бўстонлиқ районларининг хўжаликлари юксак натижаларга эришдилар.

Полиз экинлари маҳсулотлари тайёрлаш социалистик мажбуриятлари ошириб бажарилди. Республика колхозлари ва совхозлари давлатга 515 минг тонна қовун ва тарвуз сотдилар, бу эса халқ хўжалик планига нисбатан 122 процентни ташкил этади. Давлатга 167 процент миқдорида ёки 127 минг тонна полиз экинлари маҳсулоти сотган Жиззах, 122 процент миқдорида ёки 100 минг тонна полиз экинлари маҳсулоти сотган Сирдарё, 110 процент миқдорида ёки 85 минг тонна полиз экинлари маҳсулоти сотган Тошкент областларининг хўжаликлари планнинг бажарилишига катта ҳисса қўшдилар.

Республикада 144 процент миқдорида ёки 230 минг тонна ҳўл мева тайёрланди. Бу, 1974 йилнинг худди шу давридагига нисбатан 76 минг тонна кўпдир. Қорақалпоғистон АССР ва республиканинг барча областлари ҳўл мева тайёрлаш юзасидан олган мажбуриятларини ошириб бажардилар. Тошкент областининг боғбонлари давлатга 71 минг тоннадан зиёд мева сотиб, халқ хўжалик планини 162 процент, Самарқанд областининг боғбонлари 34 минг тонна мева сотиб, планни 144 процент, Наманган областининг боғбонлари 24 минг тонна мева сотиб, планни 131 процент бажардилар.

Бу йил республикада 245 минг тонна узум тайёрланиб, давлатга сотилди. Самарқанд областининг колхоз ва совхозлари 77 минг тонна узум топшириб, планни 112 процент бажардилар. Жиззах, Наманган, Фарғона, Қашқадарё, Андижон, Хоразм ва Бухоро областларининг хўжаликлари узум тайёрлаш халқ хўжалик планларини анча ошириб бажардилар.

Сабзавот, полиз экинлари маҳсулотлари, мева ва узум тайёрлаш, сотиш ҳамда умумиттифоқ фондига етказиб беришда республиканинг матлубот кооперацияси ва «Узплодоовошчвинпром» аграр-саноат бирлашмасининг ходимлари катта иш олиб бордилар.

Мамлакатнинг саноат марказларига пландагидан 23 минг тонна кўп — 570 минг тоннадан зиёд сабзавот ва мева маҳсулотлари етказиб берилди.

Сабзавот, мева ва узум топшириш ҳамда умумиттифоқ фондига етказиб беришда «Узплодоовошчвинпром»нинг ихтисослаштирилган совхозлари катта ҳисса қўшдилар.

Темир йўл ва автомобиль транспорти, шунингдек граждан авиацияси ходимлари мева ва сабзавот маҳсулотларини ташишни ўтган йиллардагига нисбатан пухта ташкил этдилар.

Тайёрлаш, савдо ташкилотларининг ва қайта ишлаш корхоналарининг коллективлари сабзавот ва мева тайёрлаш, республика аҳолисини қиш бўйи таъминлаш учун сабзавот ва мева сақлаш юзасидан оширилган социалистик мажбуриятлар қабул қилдилар.

Сабзавот ва мева маҳсулотлари тайёрлаш ҳамда давлатга сотиш давом этмоқда.

Шу беш йилликда давлатга 4 миллион 350 минг тонна ёки 119,6 процент миқдорида сабзавот сотилди. Бу эса, пландагидан 714 минг тонна кўпдир. Шу давр мобайнида 103 процент миқдорида, яъни 382 минг тонна картошка сотилди. Бу, пландагидан 12 минг тонна кўпдир. 2 миллион 80 минг тонна ёки 131,6 процент миқдорида — пландагидан 420 минг тонна кўп полиз экинлари маҳсулоти, 724 минг тонна ёки 124 процент миқдорида — пландагидан 142 минг тонна кўп ҳўл мева, 1 миллион 57 минг тонна ёки 105 процент миқдорида — беш йиллик халқ хўжалик пландагидан 50 минг тонна кўп узум сотилди. Тўққизинчи беш йилликда ишлаб чиқариш ортганлиги натижасида сабзавот тайёрлаш ҳажми 1,8 баравар, полиз экинлари маҳсулоти 1,9 баравардан зиёд, ҳўл мева ва мева 2,5 баравар, узум 1,5 баравар кўпайди.

Ўзбекистон қишлоқ хўжалигининг меҳнаткашлари КПСС XXV съездини муносиб кутиб олиш учун Бутуниттифоқ социалистик мусобақасига қўшилиб, қолган ҳосилни қисқа муддатларда йиғиб-териб олиш, барча кузги-қишки тадбирларни сифатли ўтказиш ҳамда 1976 йилда сабзавот, картошка, мева, узум ва полиз экинларидан мўл ҳосил олиш учун мустаҳкам замин яратиш мажбуриятини олдилар.

НАВБАТ МАЖБУРИЯТГА

Андижон областидаги Балиқчи районининг қишлоқ хўжалиги меҳнаткашлари пахта тайёрлаш халқ хўжалик планини муддатидан илгари, 19 октябрда бажардилар, беш йиллик план 108 процент адо этилди. Бу йил давлатга 55,7 минг тонна биринчи нав пахта сотилди.

Пахта териш ва давлатга топшириш давом эттирилмоқда. Район меҳнаткашлари пахтанинг ялпи ҳосилини 65,5 минг тоннага етказиш, давлатга пландан ташқари 10 минг тонна пахта сотиш, барча қишлоқ хўжалик экинлари ҳосилини йиғиб-териб олишни қисқа муддатларда тамомлаш, 1976 йилги ҳосил учун кузги-қишки тадбирларни ва чорва моллари қишловини уюшқоқлик билан ўтказиш мажбуриятини олдилар.

• • •

Тошкент областидаги Оққўрғон районининг меҳнаткашлари тўққизинчи беш йиллик якунловчи йили учун зиммаларига олган юксак мажбуриятларини бажариш учун социалистик мусобақани кенг авж олдириб, пахта тайёрлаш халқ хўжалик планини 20 октябрда уддаладилар. Беш йиллик план эса, 116,4 процент адо этилди.

Райондаги хўжаликлар бу йил давлатга 46,3 минг тонна «оқ олтин» сотдилар. Бундан 35,3 минг тоннаси машиналарда териб олинди.

Район қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари ўз имкониятларини ҳисоблаб чиқиб, пахтанинг ялпи ҳосилини 65,3 минг тоннага етказишга, давлатга пландан ташқари 19 минг тонна пахта сотишга, барча қишлоқ хўжалик экинларини йиғиб-териб олишни қисқа муддатларда тамомлашга, келгуси йил ҳосили учун кузги-қишки тадбирларни ва чорва қишловини уюшқоқлик билан ўтказишга аҳд қилдилар.

Фарғона областининг Ўзбекистон районы меҳнаткашлари 1975 йилги ва умуман беш йиллик учун зиммага олган юксак мажбуриятларини бажариш мақсадида социалистик мусобақага қўшилиб, пахта тайёрлаш халқ хўжалик планини муддатидан илгари, 20 октябрда бажардилар. Пахта тайёрлаш беш йиллик плани 111,1 процент адо этилди.

Бу йил давлат тайёрлов пунктларига 41,9 минг тонна «оқ олтин» топширилди.

Район пахтакорлари ўз имкониятларини ҳисоблаб чиқиб, давлатга пландан ташқари 13 минг тонна пахта сотишга, унинг ялпи ҳосилини 55 минг тоннага етказишга, барча қишлоқ хўжалик экинлари ҳосилини йиғиб-териб олишни қисқа муддатларда тамомлашга, 1976 йил ҳосили учун кузги-қишки тадбирларни ва чорва моллар қишловини уюшқоқлик билан ўтказишга қарор қилдилар.

ҲУРМАТ ТАХТАСИ

1975 йилда пахта тайёрлаш халқ хўжалик планларини муддатидан илгари бажарганликлари учун қуйидагилар республика «Ҳурмат тахтаси»га ёзилсин:

Тошкент области. Область партия комитетининг секретари ўртоқ **Мусахонов,** область ижроия комитетининг раиси ўртоқ **Юсупов,** область қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариш бошқармасининг бошлиғи ўртоқ **Исоқов,** пахта тайёрлаш трестининг бошқарувчиси ўртоқ **Отаметов,** «Узсельхозтехника» область бирлашмасининг раиси ўртоқ **Киселев,** область суғориш системалари бошқармасининг бошлиғи ўртоқ **Муслимов,** область комсомол комитетининг секретари ўртоқ **Бобоев.**

Андижон областидаги **Балиқчи райони.** Район партия комитетининг секретари ўртоқ **Маликов,** район ижроия комитетининг раиси ўртоқ **Рашидов,** район ижроия комитети қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариш бошқармасининг бошлиғи ўртоқ **Солибоев,** «Узсельхозтехника» район бирлашмасининг бошқарувчиси ўртоқ **Холмирзаев,** суғориш системалари район бошқармасининг бошлиғи ўртоқ **Собиров,** район комсомол комитетининг секретари ўртоқ **Абдураҳмонова.**

Фарғона областидаги **Ўзбекистон райони.** Район партия комитетининг секретари ўртоқ **Пайғамов,** район ижроия комитетининг раиси ўртоқ **Мирсолиев,** район ижроия комитети қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариш бошқармасининг бошлиғи ўртоқ **Мираҳмедов,** «Узсельхозтехника» район бирлашмасининг бошқарувчиси ўртоқ **Мишетьян,** суғориш системалари район бошқармасининг бошлиғи ўртоқ **Хусанов,** район комсомол комитетининг секретари ўртоқ **Сиддиқов.**

Тошкент областидаги **Оққўрғон райони.** Район партия комитетининг секретари ўртоқ **Икромов,** район ижроия комитетининг раиси ўртоқ **Ғойипов,** район ижроия комитети қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқариш бошқармасининг бошлиғи ўртоқ **Қаҳрамонов,** «Узсельхозтехника» район бирлашмасининг бошқарувчиси ўртоқ **Бойжуманов,** суғориш системалари район бошқармасининг бошлиғи ўртоқ **Яковенко,** район комсомол комитетининг секретари ўртоқ **Нишонов.**

ХАЛҚАРО ХОТИН-ҚИЗЛАР ЙИЛИГА БАҒИШЛАНГАН ЖАҲОН КОНГРЕССИ ҚАТНАШЧИЛАРИГА

Берлин шаҳри

Азиз дўстлар!

Халқаро хотин-қизлар йилига бағишланган жаҳон конгресси қатнашчиларини Совет Иттифоқи Коммунистик партияси, совет халқи номидан самимий табриклайман.

Ҳозирги пайтда жаҳонда хотин-қизларнинг ҳуқуқий тенглигини таъминлаш масаласи ва уни ҳал этиш учун изчил кураш олиб бориш ғоят актуал, сиёсий жиҳатдан алоҳида аҳамиятга молик бўлиб қолди.

Хотин-қизлар ишлаб чиқариш фаолиятига тобора кенг жалб этилиб, инсониятнинг моддий, социал ва маънавий тараққиётига ўзларининг ижодий ҳиссаларини қўшмоқдалар. Тинчликсевар кучларнинг ҳозиргидек оммавий ва таъсирчан ҳаракати, озодлик ҳаракатининг бу қадар кенг кўламлари, халқларнинг миллий мустақиллик ва социал тараққиёт йўлидаги ҳозиргидек чуқур интилишлари тарихда илгари ҳеч қачон кўрилган эмас. Шу сабабли хотин-қизларнинг ҳуқуқий тенглиги, ўз мамлакатларининг иқтисодий, социал ва маданий ҳаётидаги кенг иштироки, тинчликни мустаҳкамлашда уларнинг ролини ошириш каби олижаноб мақсадлар ҳақиқатан ҳам замонамизнинг амри бўлиб қолди. Сизларнинг конгрессингиз ана шу олижаноб мақсадларга эришишга бағишланган.

Бирлашган Миллатлар Ташкилоти 1975 йилни халқаро хотин-қизлар йили деб эълон қилганлиги мамлакатимизда қизғин қўллаб-қувватланди. Бу—тамомила қонуниятли бир ҳолдир. Улуғ Октябрь Совет Иттифоқида хотин-қизларнинг юридик ва амалдаги тенгсизлигини, уларни камситишнинг ҳамма формаларини бутунлай тугатиш йўлини очиб берди. Улуғ Октябрь натижасида хотин-қизларнинг социал роли ҳақидаги, уларнинг имкониятлари тўғрисидаги эски тасаввурлар тубдан барҳам топди, хотин-қизларнинг оила ва жамиятдаги ўрни хусусидаги хурофотлар— В. И. Ленин айтганидек, шармандали хурофотлар барбод этилди. Хотин-қизларни озод қилиш ва уларни ижтимоий фойдали меҳнатда ҳамда давлатни бошқаришда фаол қатнаштириш мумкин эканлигини ва бу тадбир амалга оширилажагинигина эмас, умуман иқтисодий ва социал тараққиётнинг энг зарур замини эканлигини Совет Иттифоқи ва бошқа социализм мамлакатларининг тажрибаси ҳеч сўзсиз исботлаб берди. Совет давлати оналар тўғрисида алоҳида ғамхўрлик қилмоқда, уларнинг оналик бурчини ижтимоий ҳаётда ва унумли меҳнатда қатнашиш билан бирга қўшиб олиб боришлари учун барча шарт-шароитларни вужудга келтирмоқда.

Ҳозирги вақтда социализм дунёсидаги хотин-қизларнинг аҳволи бутун планетадаги юз миллионларча хотин-қизлар учун ҳақиқатан ҳам юксак ўрнак бўлиб, уларни ва барча тараққийпарвар, демократик кучларни хотин-қизларнинг чинакам, ҳақиқий тенг ҳуқуқлилиги учун курашни тобора кучайтиришга руҳлантиради.

Сизнинг конгрессингиз халқаро майдонда муҳим ижобий ўзгаришлар содир бўлаётган бир вазиятда тўпланди. Европада хавфсизлик ва ҳамкорликка бағишланган кенгаш тинчликни мустаҳкамлаш йўлида йирик босқич бўлиб қолди. Кенгашнинг якунлари бутун жаҳон сиёсатига самарали таъсир кўрсатмоқда. Вьетнам халқининг ва Ҳинди-Хитойдаги бошқа халқларнинг тарихий ғалабаси, араб халқларининг агрессияга қарши мардонавор кураши, Осиё, Африка, ва Латин Америкасидаги кўпгина давлатларнинг ўз сиёсий ва иқтисодий мустақиллигини мустаҳкамлашда, янги мустамлакачиликка, ирқчиликка ҳамда апартеидга қарши курашда эришган муваффақиятлари—буларнинг ҳаммаси халқаро муносабатларни соғломлаштиришга ёрдам бермоқда ва бу билан хотин-қизларни чинакам озод қилиш учун қўшимча заминларни вужудга келтирмоқда, уларнинг порлоқ истиқболга ишончини мустаҳкамламоқда. Кескинликнинг юмшатилишини чуқурлаштиришга, қуролланиш пойгаси машаққатларини йўқотишга ва қуролсизланишга қаратилган ташаббусларни хотин-қизлар мамнуният билан астойдил қўллаб-қувватлаётганлиги тамомила тушунарли бир ҳолдир. Мудҳиш уруш алангалари оналарни, беваларни, етим-есирларни дучор қиладиган бахтсизликнинг бутун азоб-уқубатларига аёллар қалбигина мезон бўла олади.

Демократик хотин-қизлар ҳаракати умумий тинчликни мустаҳкамлашга, халқларнинг социал тараққиёти ва миллий озодлиги учун курашга, империалистлар зўравонлиги ва агрессиясига дучор бўлаётган барча кишилар билан интернационал бирдамлик ишига жуда катта ҳисса қўшиб келмоқда. Вьетнам ватанпарварлари билан, араб халқлари билан бирдамликда, Чили ҳарбий хунтасининг террорига, Испаниядаги ва бошқа мамлакатлардаги фашист бебошлигига қарши таъсирчан норозилик ҳаракатида халқаро хотин-қизлар жамоатчилигининг актив иштирок қилаётганлиги буни исбот этади.

Сизнинг жуда кўп вакиллар қатнашаётган анжуманингиз халқаро ҳаётда демократик хотин-қизлар ҳаракатининг обрў-эътиборини янада оширишга, хотин-қизларнинг социал-иқтисодий ва сиёсий ҳуқуқлари учун, тинчлик, миллий мустақиллик ва социал тараққиёт учун курашда турли мамлакатлардаги ижтимоий кучларнинг бирдамлигини мустаҳкамлаш ва кенгайтиришга, шубҳасиз, ёрдам беради.

Конгрессингизга катта муваффақият тилайман.

Л. БРЕЖНЕВ.

РЕСПУБЛИКА ИНДУСТРИЯСИ РАПОРТ БЕРАДИ

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ҳузуридаги Марказий статистика бошқармасининг хабар беришича, республика саноат корхоналарининг коллективлари КПСС XXV съездини муносиб кутиб олиш учун тайёрланиб, тўққизинчи беш йиллик якунловчи, бешинчи йили планини муддатидан илгари бажариш учун социалистик мусобақани кенг авж олдириб, маҳсулотни реализация қилиш ва буюмларнинг бир қанча энг муҳим турларини ишлаб чиқариш юзасидан ўн ойлик планни муддатидан илгари, 20 октябрда бажардилар.

(ЎзТАГ).

1975 5.200.000 ТОННА УЧУН

Республика областларида пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисида шу йил 20 октябрга бўлган

МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида).

Областлар	Бир кунда	мавсум бошидан	шу жумладан машинада: бир кунда	шу жумладан машинада: мавсум бошидан
АНДИЖОН	0,57	101,37	0,83	83,23
ТОШКЕНТ	1,54	100,50	1,21	100,98
ҚҚ АССР	1,62	95,05	2,15	79,02
Сирдарё	1,91	93,31	1,75	98,82
Фарғона	1,05	91,35	2,00	66,24
Сурхондарё	1,13	91,14	0,99	86,08
Наманган	1,14	90,04	1,21	77,71
Хоразм	1,14	85,55	1,47	49,15
Қашқадарё	0,88	84,76	0,72	54,36
Жиззах	1,24	80,69	0,44	72,22
Самарқанд	1,30	78,40	1,11	48,91
Бухоро	0,49	64,39	0,33	15,27
Республика бўйича:	1,12	87,98	1,19	69,75
Шу жумладан ингичка толали пахта				
НАМАНГАН	3,40	140,63		
Сурхондарё	1,54	81,72		
Бухоро	0,45	81,39		
Қашқадарё	0,92	67,55		
Республика бўйича:	1,38	80,01		

БУГУН ТОШКЕНТДА МАМЛАКАТИМИЗ МАКТАБЛАРИДА, ОЛИЙ ВА ЎРТА МАХСУС ЎҚУВ ЮРТЛАРИДА РУС ТИЛИНИ ЎРГАНИШ ВА ЎҚИТИШ ТАЖРИБАСИГА БАҒИШЛАНГАН БУТУНИТТИФОҚ КОНФЕРЕНЦИЯСИ ОЧИЛАДИ.

УЛУҒ ВА ҚУДРАТЛИ ТИЛ

ТУРГЕНЕВ, ТОЛСТОЙ, ДОБРОЛЮБОВ, ЧЕРНИШЕВСКИЙ ТИЛИ — УЛУҒ ВА ҚУДРАТЛИДИР.

В. И. ЛЕНИН.

Бизнинг адабий ва нутқ сўзлашув тилимиз жуда бой образли ва ўткир, шунинг учун ҳам Тургенев уни «улуғ ва ажойиб» деб беҳуда айтмаган.

А. ГОРЬКИЙ.

РУС ТИЛИ ТАБИАТАН БОЙ, ГЎЗАЛ, ТАЪСИРЛИ БИР ТИЛДИР. БУ ЖИҲАТДАН РУС ТИЛИ ЕВРОПА ТИЛЛАРИНИНГ ҲЕЧ ҚАЙСИСИДАН ҚОЛИШМАЙДИ... ИСПАН ТИЛИНИНГ КЎРКАМЛИГИ, ФРАНЦУЗ ТИЛИНИНГ БУРРОЛИГИ, НЕМИС ТИЛИНИНГ ПИШИҚЛИГИ, ИТАЛЬЯН ТИЛИНИНГ ЖОЗИБАДОРЛИГИ БОР ВА БУЛАРДАН ТАШҚАРИ ГРЕК ВА ЛАТИН ТИЛЛАРИНИНГ БОЙЛИГИ ВА ТАЪСИР ҚИЛИШДАГИ НИҲОЯТ ДАРАЖА ИХЧАМЛИГИ БОР.

М. В. ЛОМОНОСОВ.

РУС ТИЛИ ЖАҲОНДАГИ ЭНГ БОЙ ТИЛЛАРДАН БИРИДИР, БУНГА ҲЕЧ ҚАНДАЙ ШАК-ШУБҲА ЙЎҚ.

В. Г. БЕЛИНСКИЙ.

ЎЗБЕК ХАЛҚИНИНГ ҚАЛБИ ҒАМХЎР ОҒАСИГА, УЛУҒ РУС ХАЛҚИГА БЎЛГАН МУҲАББАТ БИЛАН ЛИММО-ЛИМ ТЎЛАДИР. ЧУНКИ РУС ОЛИМЛАРИ, РУС КИТОБЛАРИ ЎЗБЕКЛАРНИ ИЛМ ВА МАДАНИЯТ ЧЎҚҚИЛАРИНИ ЭГАЛЛАШГА ЎРГАТДИ.

ОЙБЕК.

Тошкент рус тили ва адабиёти институтида турли миллат ёшлари рус тилини севиб ўрганмоқдалар. Суратда: мазкур ўқув даргоҳи талабаларидан бир группаси. С. Маҳкамов фотоси.

СЎЗ — КОНФЕРЕНЦИЯ ҚАТНАШЧИЛАРИГА

ТАЖРИБА МАКТАБИ

А. В. ТЕКУЧЁВ,
СССР Педагогика фанлари академияси академиги, В. И. Ленин номли Москва Давлат педагогика институти рус тили методикаси кафедраси мудири:

— Бундай анжуманларни тез-тез ўтказиб туриш ғоятда катта аҳамиятга эга. Чунки бу каби йиғинларда барча қардош республикалардан турли даражадаги мутахассислар тўпланишади. Бу эса ўз навбатида миллий республикаларда рус тили ўқитиш бой тажрибасини ҳар томонлама умумлаштириш имконини беради.

Кейинги ўн йил мобайнида миллий республикаларда рус тили ўқитиш бўйича жуда кўплаб етук ва малакали кадрлар тайёрлаб етиштирилди. Эндиликда қувонч билан айтиш мумкинки, мамлакатимизда рус тили бўйича ишлар кенг илмий асосда олиб борилмоқда, мактаблар ва олий ўқув юртларининг катта тармоқлари учун ҳам назарий, ҳам амалий аҳамиятга эга бўлган қўлланмалар яратиляпти.

Тошкентда очилаётган мамлакатимиз мактабларида, олий ва ўрта махсус ўқув юртларида рус тилини ўқитиш тажрибасига бағишланган Бутуниттифоқ конференцияси қимматли натижалар бериши, методика фанининг энг муҳим соҳаси бўлган миллий мактабларда рус тили ўқитиш методикасининг янада тараққий этишида ёрқин истиқболлар очиб бериши, шубҳасиздир.

ДОҲИЙ ОРЗУЛАРИ АМАЛДА

А. К. КАНИМЕТОВ,
Қирғизистон ССР маориф министри:

— Аввало, шундай улкан йиғин ўтказаётган «оқ олтин» ўлкасининг азамат меҳнаткашларига қардошлик саломимизни топшириш шарафига муяссар бўлганлигимиздан ўзимизни бахтиёр ҳисоблаймиз. Маълумки, ҳаммамиз учун энг азиз, энг қадрдон улуғ Ленин тилини ўрганиш ва шу тилда бошқа миллатлар билан ўзаро суҳбатда бўлишни ҳар бир миллат фарзанди ўзининг энг ширин орзу-тилаги деб билади.

Биз — бугунги улкан анжуман иштирокчилари қардош ва жондош Ўзбекистонда ҳам бу борада катта ишлар олиб борилаётганлигининг шоҳиди бўлиб турибмиз.

Қирғизистон ССРда ҳам улуғ рус тилини ўрганишга бўлган иштиёқ йилдан-йилга ортиб бораётир. Бугунги конференцияда биз қардошларимизга ана шу соҳада қўлга киритган ютуқ ва тажрибаларимизни мароқ билан ҳикоя қилиб бермоқчимиз, улар билан ўртоқлашмоқчимиз. Айниқса, ҳаммамиз учун қутлуғ айём бўлган КПССнинг XXV съезди арафасида бундай улкан анжуманнинг ўтказилиши интернационал бирлигимизни ва аҳил оилада иноқ бўлиб яшаётганлигимизни яна бир бор намойиш этади.

Рус тилини миллий мактабларда ўрганиш масалаларини ўзаро ҳамкорликда ҳал этиш қанчалар самара бериши ҳаёт тажрибасида синалган. Бунинг қувончли натижаларини эндиликда яққол кўриб турибмиз. Доҳий Ленин орзулари амалга ошмоқда: барча миллий республикаларда рус тили севиб ўрганилмоқда.

Сўзимнинг якунида азамат ўзбек халқига партия XXV съездини муносиб меҳнат совғалари билан кутиб олишда катта муваффақиятлар тилайман.

ҚАРДОШЛИК ТУЙҒУЛАРИ

Ж. С. АЙБАСОВ,
Қозоғистон ССР Гурьев область халқ маорифи бўлимининг мудири:

— Бугунги анжуманга қардошлик ҳис-туйғулари тўлиб-тошган ҳолда келмоқдамиз. Бизнинг область мактабларида ҳам рус тилини ўқитиш ва ўрганиш юқори даражада йўлга қўйилган. Шуни қувонч билан айтиш керакки, бугунги кунда областимиз мактабларида 60 мингдан ортиқ ўқувчи улуғ рус тилини ўзининг иккинчи она тилидек севиб, қунт билан ўрганмоқдалар.

Сартугайдаги ўрта мактаб ва Гурьев шаҳридаги 13-ўрта мактабларда бу борада катта тажрибалар тўпланган. Шу сабабдан мазкур ўқув масканлари Бутуниттифоқ халқ хўжалиги ютуқлари кўргазмасининг рус тили ўқитиш тажрибаси бўлими иштирокчиси бўлдилар.

Гурьев областидаги барча мактабларда рус тили кабинетлари ташкил этилган. Улар техника воситалари, ўқув ва кўргазмали қуроллар билан етарли даражада таъминланган. Мактабларимизда рус тилини ўқитиш бўйича катта ютуқларга эришишимизга ўқитувчиларимизнинг Гурьев педагогика институти билан мустаҳкам алоқа ўрнатганлиги сабаб бўлмоқда. Бундай ҳамкорлик йилдан-йилга ривожланиб бормоқда.

Биз бевосита қардош Ўзбекистон ўқитувчилари билан ҳам яқин муносабатда бўлмоқдамиз. Бу йил Гурьев педагогика институтини муваффақиятли тамомлаган саккиз нафар ёш педагог Ўзбекистондаги қозоқ мактабларида ишлаш учун йўлланма олишди. Кўриниб турибдики, ўзбек биродарларимиз билан қардошлик муносабатларимиз янада мустаҳкамланмоқда.

Биз анжуман давомида Ўзбекистон мактабларида рус тили ўқитиш бўйича эришилаётган ютуқлар билан танишамиз.

ҲАМОН ЁДИМДА

Х. Н. БОЙМУҲАМЕДОВ,
геология-минералогия фанлари доктори

Бу воқеа содир бўлгандан буён ўттиз беш йилдан зиёд вақт ўтди. Аммо у кеча бўлиб ўтгандек ҳамон ёдимда.

...Урушдан илгариги йиллар эди. Машҳур совет минералог ва геокимёгар олими, СССР Фанлар академиясининг ҳақиқий аъзоси А. Е. Ферсман Тошкентга келиб, Олимлар уйида геология илмининг муҳим соҳаларидан бирига бағишлаб доклад қилармиш, деган гапни эшитиб қолдим. Ферсман номининг ўзиёқ мени беихтиёр Олимлар уйи томон етаклади.

Доклад кутганимдан ҳам зиёда бўлиб чиқди. Гарчи мен у вақтда рус тилини пухта эгалламаган бўлсам-да, лекин академик Ферсманнинг лекция ўқиш маҳорати, келтирган далилларининг асослилиги ва қизиқарлилиги мени мафтун этди.

Ҳозирги кунда бошқа ҳамма соҳаларда бўлгани каби рус тилини пухта билмасдан туриб яхши геолог бўлиш мумкин эмас. Рус тили туфайли мен Ватанимизнинг Москва, Ленинград, Киев, Олмаота ва бошқа шаҳарларида бўлиб, СССР Фанлар академиясининг ва қардош республикаларнинг олимлари билан танишиш ва улар билан ҳамкорликда ишлашга муяссар бўлдим.

1960 йилда мен Ғарбий Ўзбекистон конларининг типлари ва қалайи, вольфрам, молибден, шунингдек олтин ва бошқа конларнинг ер бағрида учраш қонуниятлари тўғрисидаги кўп йиллик илмий тадқиқотларимни якунладим.

СССР Фанлар академиясининг академикларидан Д. И. Щербаков, Ф. П. Чукров, Д. С. Коржинский, О. Левицкий ва бошқалар қимматли маслаҳатларини аямадилар. Улар фан доктори илмий даражасини олишим учун бу ишимни ҳимоя қилишга тавсия этдилар.

Устозим Ҳ. М. Абдуллаев бу тавсияни эшитиб хурсанд бўлгани, бундан буён рус олимлари билан ҳамкорликда, уларнинг раҳбарлигида ишлаш лозимлигини қайта-қайта эслатгани ҳамон ёдимда.

ЗЎР ИШТИЁҚ БИЛАН

КПСС XXIV съезди қарорларини, миллий мактабларда рус тилини ўқитишни янада яхшилаш масалаларига бағишланган биринчи ва иккинчи республикалараро конференцияларининг тавсияларини, республика Маориф министрлигининг бу соҳадаги кўрсатмаларини бажара бориб, Бухоро Давлат педагогика институти коллективи рус тили ўқитувчиларини, хусусан маҳаллий миллат аҳолисидан рус тили муаллимларини тайёрлаш борасида анчагина ишлар қилди.

Институтда рус тилини муваффақиятли ўрганиш учун барча шароитлар ва имкониятлар яратилган. Ўқув кабинетлари ва лабораторияларнинг ишларини такомиллаштиришга алоҳида эътибор берилаётир. Бу кабинет ва лабораториялар замонавий ускуналар, таълимнинг техникавий воситалари билан қуролланган. Рус тили ва адабиётини ўқитиш методикаси кабинети рус тилидан дарс берадиган ўқитувчи кадрлар тайёрлаш самарадорлигини оширишнинг янги-янги шакллари ва усулларини қидириб топмоқда. Ўқиш жараёнида лекция машғулотлари шундай ўтказиладики, дастлабки пайтларда студентларнинг бутун грамматикани қайта такрорлаб чиқишлари учун имкон яратиб берилади. Шу билан бирга, ўрта мактабда грамматиканинг мураккаб ва ўзлаштирилиши қийин бўлган бўлимлари институт дарсхонасида ўқитувчи раҳбарлигида такрор ўрганилади, осонроқ темалар эса талабалар томонидан мустақил ўрганилиб, кейинчалик ўқитувчи уларнинг билимларини текшириб чиқади.

Лекция вақтида тилчи студентларнинг лингвистик тафаккурини шакллантириш учун лингвистика фани эришган энг янги муваффақиятлардан фойдаланилади. Масалан, ҳозирги замон рус тили синтаксиси курси ўтилаётганда гапнинг актив бўлаклари, гапнинг асосий тузилиши тўғрисида тушунчалар берилади.

Кафедрада рус тилининг товуш тузилиши, лексикаси, фразеологияси, грамматикасини миллий группа студентларига ўргатишнинг илмий негизларини тадқиқ этиш борасидаги ишлар авж олдириб юборилди. Бунинг учун доимий ишлаб турадиган семинар ташкил этилган. Бу семинарнинг тематикаси ўрта мактабда ва олий ўқув юртининг миллий группаларида рус тили ҳамда адабиётини ўқитиш методикаси ва усулларини тадқиқ қилиш ҳамда такомиллаштириш билан боғлиқ бўлган кўпдан кўп масалаларни ўз ичига қамраб олган.

Рус тили кафедрасида миллий группалар учун «Рус тилида сўз ясалиши» деган қўлланма яратиш борасида иш олиб борилмоқда. Кафедра ўқитувчилари тил ҳодисаларини тарихий жиҳатдан тушунтиришга алоҳида эътибор берадилар, бўлғуси ўқитувчиларга ҳозирги замон рус тилининг фонетик, морфологик ва синтактик қонуниятларини тарихий жиҳатдан тушунтириб берадилар. Миллий группаларда рус тилидаги айрим мураккаб қоидалар она тили билан қиёслаб тушунтириб берилади.

Мактабларда таълимнинг мазмуни ўзгариши ва янги программа жорий этилиши муносабати билан рус тилшунослиги кафедрасининг ўқитувчилари ҳам ўз планларини қайта кўриб чиқдилар. Амалий стилистика курсига жиддий ўзгартишлар киритилди. Бунда нутқ маданияти масалаларига алоҳида эътибор берилади. Синовдан ўтиш учун студентлар мактаб программаси талабларини ҳисобга олган ҳолда амалий стилистика масалалари юзасидан реферат ёзадилар. Янги иш планларида сўз ясалиши, сўзларни ўз ўрнида ишлатиш, грамматика масалаларига кўпроқ эътибор берилади.

Кафедра ўқитувчилари назарий лекцияларни мактабда рус тили ўқитилиши практикаси билан чамбарчас боғлаб ўқийдилар. Бунда студентларнинг мустақил малакасини ошириш кўзда тутилади. Лекциялар ва амалий машғулотлар ўтказилаётганида студентларга мустақил ҳал этишни талаб қиладиган алоҳида катта масалалар берилади. Ҳар бир студент учун унинг кундалик ўзлаштиришини ёзиб бориладиган дафтарча тутилади, бу дафтарчага берилган топшириқлар ва шу топшириқларни қандай бажарганлиги қайд этилади. Бўлғуси педагогларнинг умумий нутқ маданиятини оширишга бадиий адабиётни кўп ўқиш, мутолаа қилиш баракали таъсир этади. Шунинг учун ҳам институтимизда рус тили машғулотлари пайтида рус классик ва совет адабиётини ўрганишга алоҳида эътибор берилади.

Деканат ва кафедралар биринчи курсларнинг студентлари тўғрисида алоҳида ғамхўрлик қилмоқда. Улар орасида «Бизнинг олий ўқув юртимиз», «Ўқитувчининг лекциясини қандай тинглаш ва қандай конспект олиш керак», «Студентларнинг мустақил иши тўғрисида» деган мавзуларда, шунингдек, «Ҳаётнинг маъноси нимада», «Ҳаёт эстетикаси», «Кимни маданиятли киши деса бўлади» деган темаларда ўқитувчиларнинг иштирокида суҳбатлар ўтказиб турилади.

Ўқитувчилар биринчи курс студентлари билан ишлашни ташкил этиш борасида РСФСР ва Украина олий ўқув юртларининг (Саратов, Белгород, Запорожье, Ворошиловград шаҳарлари) ўқитувчилари билан ўзаро тажрибалар алмаштириб турадилар.

Институтимизнинг область мактаблари билан алоқаси тобора мустаҳкамланмоқда. Ғиждувон, Вобкент, Қизилтепа, Ромитан районларида янги программа асосида рус тилини ўқитишни яхшилаш масалаларига бағишланган методик семинар-кенгашлар ўтказилди. Бу тадбирларнинг ҳаммаси улуғ рус тилини ўрганишни яхшироқ ташкил этиш мақсадларида амалга оширилмоқда.

Н. ПАК,
Н. ГУСОВ,
И. ИЗРАИЛОВ.
Бухоро Давлат педагогика институтининг ўқитувчилари.

А. В. ТЕКУЧЁВ

А. К. КАНИМЕТОВ

Ж. С. АЙБАСОВ.

СЎНГГИ ПОЧТАДАН

РУС ТИЛИ — ИККИНЧИ ОНА ТИЛИМИЗ

Рус тилининг дунё бўйлаб тарқалмаган ери йўқ деса бўлади. Рус тили шундай бир манбаки, совет социалистик терминлари, совет социалистик идеялари ҳамда ҳис-туйғулар ёлғиз ўша манба орқали кўп миллатли давлатимиздаги қардош халқлар тилларига, дунёдаги ҳамма тилларга тарқалади. Рус тили ҳозирги вақтда саксондан ортиқ хорижий мамлакатларда ўқитиляпти. Ҳақиқатан ҳам Алексей Толстой башорат қилиб айтганидек, «рус тилини бутун ер шари бўйлаб ўрганишга киришилди». Рус тили ҳамма эътироф қилган жаҳон тилларидан бири бўлиб қолди.

Рус тили ўқитиш ва ўрганишга бағишланган Бутуниттифоқ илмий конференцияси бугун Тошкентда ўз ишини бошлайди. Шу муносабат билан **«ЎҚИТУВЧИЛАР ГАЗЕТАСИ»**нинг якшанба сони улуғ ва қудратли тил, СССРдаги барча қардош халқларнинг иккинчи она тили бўлган рус тилига бағишланди. Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, академик Обид Содиқов «Мен бугунгача фанда қандай ютуқларни қўлга киритган бўлсам, уларнинг ҳаммасига рус тили орқали эришдим» деб ёзса, физика-математика фанлари доктори, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг академиги Саъди Сирожиддинов рус тили «илмий ва педагогик фаолиятимга йўналиш бериши жиҳатидан менинг тақдиримда ҳал қилувчи аҳамиятга молик бўлди» деб таъкидлайди. Газетанинг ушбу махсус сонида эълон қилинган материалларнинг ҳаммасида дўстлигимиз жарчиси бўлган улуғ рус тилининг порлоқ тақдиримизда ўйнаётган буюк роли таранну м этилади.

МАҲОРАТНИНГ ЯНГИ ҚИРРАЛАРИ

Фарғона область ўқитувчилар малакасини ошириш институтининг рус тили кабинети илғор педагогик тажрибаларни оммалаштириш борасида ибратли тадбирларни амалга оширмоқда. Кабинет фаолиятининг диққатга сазовор жойи шундаки, у қимматли тажрибаларни ўрганиб оммалаштиради ва амалиётга татбиқ этади.

Ҳар ўқув йилида бир қанча алоҳида ўқитувчилар ёки айрим коллективларнинг иш тажрибаларини ўрганиш кўзда тутилган. Баъзи ўқитувчиларнинг тажрибалари бир неча дарсини кузатиш ва ҳужжатлар билан танишиш орқали, айримларининг тажрибалари эса кенгроқ ва батафсилроқ ўрганилади. Бунда кабинет ўз олдига у ёки бу тажрибадан кўзда тутилган аниқ мақсад қўяди. Мақсад икки хил бўлиши мумкин: қандайдир ўқитувчи ёки ўқитувчилар гуруҳининг ишлари билан шунчаки танишиш ҳамда фойдали метод ва усуллар қўллаган ўқитувчининг иш тажрибасини ўрганиш ва бу тажрибалардан бошқа ўқитувчиларни ҳам баҳраманд этиш.

Одатда, кабинет кўпинча ва асосан иккинчи мақсадни кўзлайди. Кейинги уч йил ичида область мактабларида ҳар бир дарсга ижодий ёндашиб, ўз касбига меҳр-муҳаббат қўйиб ишлаётган ўқитувчиларнинг тажрибалари ана шу асосда ўрганиб чиқилди. Жумладан, Фарғона шаҳридаги 7-мактаб муаллимаси М. А. Киреуванинг тажрибаси қуйидагича ўрганилди. Даставвал, ундан бир қанча саволлар мужассамлашган анкетага жавоб бериши сўралди. Анкета шундай сўроқлардан тузилган эди: а) Сиз программа материалларини қандай планлаштирасиз? б) Дарсга қай тарзда ҳозирлик кўрасиз? в) Рус тили дарсида, сизнингча, энг муҳим нарса нима? г) Рус бўлмаган ўқувчиларга рус тилидан ўқитишда қандай метод ва усулларни энг маъқул ва фойдали ҳисоблайсиз? д) Рус тили ўқитишдаги асосий қийинчилик нимадан иборат? е) Мустақил ўқиш борасида қандай ишлар олиб борасиз?

Бу, муаллима тажрибасини ўрганишдаги дастлабки босқич эди. Кейинчалик барча ҳужжатлар ўрганиб чиқилди. Дарслар таҳлил этилди. Тажриба ўрганишга йўналтирилган барча ишлар натижаси жамланиб, М. А. Киреуванинг дарсидаги энг фойдали метод проблемали ўқитиш, деб топилди. Киреева бу асосдаги тажрибаларини такомиллаштиришни ҳозир ҳам муваффақиятли давом эттирмоқда.

Мазкур илғор тажрибани кенг ёйиш мақсадида рус тили кабинети Киреуванинг «Проблемали ўқитиш» мавзуидаги дарслари асосида область миқёсида семинар-практикум ўтказди. Барча курсларда Киреева юқоридаги мавзуда лекциялар ўқиди. Унинг тажрибасига бағишлаб «Ўқувчиларнинг тафаккур фаолиятини кучайтириш» деган плакат ишланди, тажрибалари асосида методик хат ва «Эрталиклар ўтказиш тажрибасидан» деган тавсия тайёрланди.

Кабинет илғор педагогик тажрибаларни ёйишнинг энг самарали шакли область миқёсида семинар-практикумлар ўтказиш, деб ҳисоблайди. Кейинги уч йил мобайнида кабинетда рус тили ва адабиёти дарсларида ўқувчиларнинг тафаккур фаолиятини кучайтириш масаласини амалий ҳал этиш устида мустақил иш олиб бориляпти. Шунинг учун илғор тажрибаларни оммалаштириш ва амалиётга жорий қилиш кўп ҳолларда мазкур масала бўйича амалга оширилмоқда. Барча семинар-практикумлар ҳам у ёки бу даражада шу мавзуга бўйсундирилади. Масалан, Қўқон шаҳридаги 23-мактаб ўқитувчиси А. Нурғалиева дарслари асосида «Бошланғич синфларда рус тили ўқувчиларининг тафаккур фаолиятини яхшилаш» мавзуида семинар ўтказилди. Семинар иштирокчилари муаллиманинг ўқувчиларни ўқитишга ижодий ёндашишларини, бошланғич синф ўқувчилари билан ишлашни моҳирона йўлга қўйганлигини таъкидладилар.

Киров районидаги 45-мактаб ўқитувчилари Е. Н. Кашиева, В. П. Сибиркиналарнинг дарслари асосида «Юқори синфларда рус тили ва адабиёти ўқувчиларининг тафаккур фаолиятини яхшилаш» мавзуида уюштирилган икки кунлик конференция, Охунбобоев районидаги 42-мактаб рус тили муаллимлари Н. В. Анисимова, М. М. Самочерних, Л. Хусаинова, А. Губановаларнинг иш тажрибалари асосида ўтказилган «Синфдан ташқари ўқиш ва синфдан ташқари ишларда ўқувчиларни фаоллаштириш» темасидаги семинар-практикум ҳам юксак савияда ўтиб, қатнашчиларда катта таассурот қолдирди.

Хуллас, тажрибалар ҳам, улар асосида амалга оширилаётган семинар-практикумлар, конференциялар, кенгашлар ҳам ранг-баранг ва қизиқарли, айни вақтда самарали бўлмоқда.

Олтиариқ районидаги 12-мактаб ўқитувчиси Г. П. Кондратьева тажрибаларига суяниб ташкил этилган «Ўқувчиларнинг тафаккур фаолиятини техника таълими воситалари ёрдамида кучайтириш», Марғилон шаҳрининг илғор муаллимлари Р. А. Авлосевич (8-мактаб), В. В. Авлосевич (1-мактаб), Е. А. Максименко (3-мактаб) иш методлари асосида уюштирилган «Рус тили миллатлараро алоқа ва интернационал тарбия воситаси», Олтиариқ районидаги 1-мактаб ўқитувчилари Р. Амирова, А. Н. Лебедь дарслари бўйича ўтказилган «Тўғри ташкил этилган луғат бўйича ишлаш — рус тили ўрганувчилар фаолиятини яхшилаш воситаси» каби йиғилишлар шулар жумласидандир.

Ҳозирги пайтда рус тили кабинети кабинет системасида ўқитишга ўтишни амалга оширишнинг муҳимлиги, зарурлигини ҳисобга олиб, рус тили кабинетларини ташкил этиш тажрибаларини ва уларда олиб борилаётган ишларни мунтазам равишда ўрганишни давом эттирмоқда. Ҳозиргача тўпланган тажрибаларни оммалаштириш ва ўқитувчиларга методик ёрдам кўрсатиш мақсадида шу йил ноябрь ойида «Рус тили ва адабиёти кабинетлари ҳамда уларнинг ўқув жараёнидаги аҳамияти» мавзуида область семинар-практикуми ўтказилади. Бунда Фрунзе районидаги 1, 12-мактабларнинг ижодкор ўқитувчилари синаб кўраётган янги метод ва усуллар намойиш этилади ва муҳокама қилинади

Семинар-практикумлар д а н ташқари рус тили кабинети илғор тажрибаларни оммалаштириш мақсадида ижодий кўргазмалар ташкил этишга ҳам алоҳида эътибор бермоқда. Уларда ижодий кўргазмали қуроллар, альбомлар, ўқувчиларнинг ишлари кенг намойиш қилинади. Ҳозиргача В. И. Ленин таваллудининг 100 йиллиги ва Ўзбекистон ССР ҳамда республика Компартиясининг 50 йиллиги муносабати билан ана шундай кўргазмалар уюштирилди. Бу ўқитувчилар учун жуда фойдали тадбир бўлди ва рус тили дарслари савиясининг яна юқори кўтарилишига ёрдам берди.

Илғор тажрибалар мактаб илмий жамияти ташкилоти орқали оммалаштирилади. Мазкур ташкилотларга эса илғор рус тили ўқитувчилари раҳбарлик қилишади.

Қисқаси, область мактабларида рус тили ўқитиш методлари такомиллаштирилмоқда ва янги-янги методлар қўлланилмоқда. Бу тадбирларнинг барчаси қудратли ва нафис, жозибакор ва таъсирчан рус тилида яратилган бебаҳо хазина, бойликлардан ўзбек ўқувчиларини ҳам кўпроқ ва тўлароқ баҳраманд этиш мақсадига йўналтирилгандир.

М. ЗАВЬЯЛОВА,
Фарғона область ўқитувчилар малакасини ошириш институти рус тили кабинетининг мудири.

Сўз — маррага етганларга

УЧҚЎРҒОН ХИРМОНИ

КПСС XXIV съезди қарорларини изчиллик билан амалга ошираётган районимиз меҳнаткашлари зафар қучдилар. Пахта тайёрлаш юзасидан белгиланган план бажарилди. 17600 гектар, пахта майдонининг ҳар гектаридан 28,6 центнердан ёки 50400 тонна «оқ олтин» хирмони кўтарилди. Ялпи ҳосилнинг 90 проценти машиналар билан териб олинди.

Пешқадам хўжаликларимиз бу йилги мавсумда айниқса ибрат кўрсатдилар, районимизда биринчи бўлиб зафар маррасини эгаллаган Ленин номли совхоз ишчилари уйган хирмон 12 минг тоннадан ошди. «Учқўрғон» совхози ва Охунбобоев номли, «Ленинград», «Янгиобод» колхозларининг пахтакорлари ҳам ғалаба рапортига олдингилар қатори имзо чекдилар. Ҳозир мажбурият ҳисобига пахта топширмоқдалар.

Бу йил районда пахтачиликнинг ажойиб усталари етишиб чиқди. Илғор совхозларда 50 центнерчилик ҳаракати кенг қулоч ейди. 26 бригада коллективи бу ватанпарварлик ҳаракатига қўшилди. Ҳозиргача Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Ҳошимхон Эшонов, А. Мусаҳонов, Б. Азимов, Ғ. Алматов, Т. Тошпўлатов, Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати М. Ҳожимуродова ўртоқлар бошчилик қилаётган бригадаларнинг аъзолари ҳар гектаридан 40-50 центнердан ва ундан юқори ҳосил етиштирдилар.

Пахта тайёрлаш планининг муддатидан илгари бажарилишида теримчилар катта роль ўйнади. Район партия комитети пахтачиликни комплекс механизациялаштиришнинг асосий шарти бўлган терим машиналаридан унумли фойдаланиш масаласига катта эътибор берди. Районимиз хўжаликларида 310-315 терим агрегати кеча-кундуз ишлаб турди. Уларнинг ҳар бири билан кунига 8-9 тоннадан пахта терилди. Ҳозиргача ҳар бир терим машинаси ёрдамида 135 тоннадан ҳосил йиғиштириб олинди.

Район партия комитети ва бошланғич партия ташкилотлари дала меҳнаткашлари ўртасида социалистик мусобақани ташкил этиш масаласига алоҳида аҳамият берди. Колхозлар ва совхозлар, теримчилар ва механик-ҳайдовчилар ўзаро мусобақалашиб ишладилар. Терим илғорлари моддий ва маънавий жиҳатдан рағбатлантириб борилди. М. Қозоқов, У. Тожибоев, Б. Ортиқова, Э. Обилов, А. Эргашев, О. Қўчқоров, И. Эсонов сингари механик-ҳайдовчилар ўзларига бириктилган терим машиналарини унумли ишлатиб, эл хирмонига 200-300 тоннадан пахта тўкдилар ва социалистик мусобақада ғолиб чиқдилар. Шуни қувонч билан айтиб ўтиш кераки, районимиз пахта ва бошқа қишлоқ хўжалик, чорвачилик маҳсулотлари тайёрлаш бўйича беш йиллик маррани эгаллади.

Ҳали далаларда ҳосил мўл. Биз ўз имкониятларимизни чамалаб кўриб, планга қўшимча яна 10 минг тонна пахта топшириш, ялпи ҳосилни 60 минг тоннага етказиш юзасидан социалистик мажбурият қабул қилдик.

А. ХАТАМОВ,
Учқўрғон район партия комитетининг биринчи секретари.

Зулфия туғилган куннинг 60 йиллигига

ВАФОДОРЛИК ҲАЙКАЛИ

ЗУЛФИЯ ҳақида сўз юритилар экан, бир ҳаёт ҳақиқатини эсга оламан доим. Бургут ўз болаларини парвозга ўргатиш учун тоғнинг энг баланд қоясига олиб чиқар экан. Икки баланд қоя, ўртада тубсиз дарё, жар. Бургут ўз боласини икки қоя оралиғида учишга чоғлаб, ўзи эса қанотларини кенг ёзиб унинг остида кўприк бўлиб бораркан. Полопон учолса яхши, лекин қулаб тушса-чи... Ана шундай хавфли ва риёзатли синов машқларидан сўнг бургутчанинг қанотлари чайир, кўзлари ўткир бўларкан. Зулфиянинг ўз шогирдларига устозлик салоҳиятини ана шунга қиёс қилишни истайман. У ҳеч қачон бизни машаққатсиз, осон парвоз йўлидан бошламаган. Унинг ҳар суҳбати бир ҳикмат дарси, ҳар сабоғи машқ китоби.

Биз ундан фақат шеърият дарсинигина эмас, меҳр, муҳаббат, вафо ва садоқат сабоғини ҳам олдик. Ҳар ким ҳам Зулфиядек севолса эди. Ҳар ким ҳам ўз умр йўлдошига мармарлардан эмас, соғинчли хаёллар уммонидан, эҳтиросли туйғулардан мангу ҳайкал қура олса эди...

Инсоният бир умрга нурга, зиёга интилади. Нурли орзулар, нурли хаёллар оғушида, нурли йўллардан юрмоқни, нурли манзилларга етмоқни орзу қилади ҳамиша. Нур, чароғон олам, чароғон умр, чароғон кўнгил. Нурдан поёндоз тўшалган йўллардан юриб бормоқ ҳам гашт, ҳам бахт. Дарвоқе, нурлар минг-минг жилоларда товланади, томчилар юзида, заралар кўксида жилва қилади. Сунбул сочлардай тароқланади, ипак арқоқларидек самодан ергача қаҳқашондай йўл ташлайди. Нурни ушлаб, ҳовучлаб бўлмайди. Лекин нурни ҳам худди шудрингларни ҳовучлагандай кафтига олиб, шеърият измига солиш, радифлар, қофиялар, фикр бўёқлари қатига сингдириш салоҳиятига эга бўлган қалам соҳиблари бор. Бу бизнинг — Зулфиямиздир. Уфқдан уфққа ташланган кўприк — камалак жилосига ҳаваслaниб термулмаган одам бўлмаса керак. Завқлар, ҳароратлар, ҳаяжонлар оламига бошлагувчи шеъриятнинг ўқувчиси ҳам минглаб, балки миллионлаб.

Камалак — нурлардан ҳарир либос кийган келинчакка ҳам ўхшайди. Бу келинчак само қўшкига ҳамиша ҳам саломга чиқавермайди. Унинг таъзимга бош эгмоғи учун само беҳисоб кўз ёшлардан дур-ҳирож тўламоғи, кўксини чақин қиличи билан порaламоғи, момақалдироқлар лашкарининг ваҳшатига дош бермоғи керак. Айтмоқчимизки, камалакдай товланувчи шеърият ҳам шунчаки осон яралмайди. У ўқувчи ҳукмига ҳавола этилгунча; ўқувчи ҳузурида таъзимга эгилгунча шоиранинг кўнглида не-не азиз ҳислар туғилади, аланга олади. Сўнг ҳаяжонларга кўчади. Ўқувчининг ҳурмати, ўқувчининг юксак талаблари учун «ўз сочларини ёқиб», гулхан ясашга қодир шоира не-не ҳиссиётлар тўлқинида оқмайди, қалбидан не-не кўчкинлар кўчмайди, масъум туйғуларни аллаламайди дейсиз. Демак, камалак туғёнлардан сўнг яралган табиат мўъжизаси. Унинг қўшки мусаффо осмондир. Камалак юксакда, улуғворлик масканида, тиниқлик осмонида яралгани, элу-юртга ҳамиша таъзимда бўлгани учун ҳам уни эл севади, ҳуш кўради.

КАМАЛАК юксакда, само аршида. У яловлар, ёғдулардан ҳосил бўлади. Мен бу камалакни эл ардоғи, юрт эъзозининг аршидан, юраклар тўридан жой олган Зулфиянинг ранг-баранг сержило шеъриятига ўхшатишни истардим. Муҳаббат — ўтли юракнинг нидоси, қўшиғидир. Лекин ҳижрон-чи? Садоқатли кишига, чин севгини ардоқловчи бир умр севгучи юракка ҳижрон ҳам ўтли бир ғазалдир. Муҳаббат мисли олов... ёндиради, лекин ўзи ўчмайди. Шоира бир умр севган кишиси — Ҳамид Олимжон хотирасини ардоқлаб, у қолдирган ўт оғушида яшаб келади, бахтиёр дамлар хаёлида уйқуга бош қўяди, соғинчлардан ёниқ сатрлар битади, фироқ алангасида уларни оққа кўчиради.

Эриб кетмагандим севгингдан,
Бўлмаслик-чун бахтингдан жудо.
Бирга қолиш учун сен билан,
Куймаку бўлмайман адо.

Шоира айни алла айтиб тўймайдиган, оналикнинг ҳароратли ва масъуд онларида ёлғиз қолди. Дераза олдида ўрик гуллаганида, баҳор шоирни сўроқлаб келганида Зулфиянинг қалами оқ қоғоз бетларини тўлдириб, ўтли мисралар битди. Ўша бахт, ўша шодлик зуҳур этган соняларни эслаб шоира қалбидан кўчган кўчкинларни энди соғинч сатрларига жойламоғи осонми?! Икки ёниқ дилнинг муҳаббат байрамини бир умр оҳорида сақламоқ осонми?

Биз Зулфия шеърларида ҳислар, покиза туйғулардан яралган, меҳрлардан, соғинч тўла оташ нигоҳлардан нақш олган Ҳамид Олимжон сиймосини ҳамиша кўриб турамиз. Шоирнинг ўлмас сиймоси олдида таъзим қиламиз. Водийларни яёв кезиб, Зулфиядай хассос шоирани топган, севган Ҳамид Олимжонга ҳавасимиз келади. Ўттиз йилки айрилиққа чидаб, одамларнинг дардига малҳам бўлиб келаётган, ҳижроннинг кузакларидан, айриликнинг кузак боғларидан ҳам турфа гул, алвон чечаклар териб келаётган шоирага таъзим қиламиз. Кўксида сурон, кўксида бўрон-у, лекин унинг севги, қумсаш, соғиниш мавзуидаги сатрлари булоқ сувидек тиниқ. Йиғлоқи эмас, оҳиста, майин, оромбахш улар...

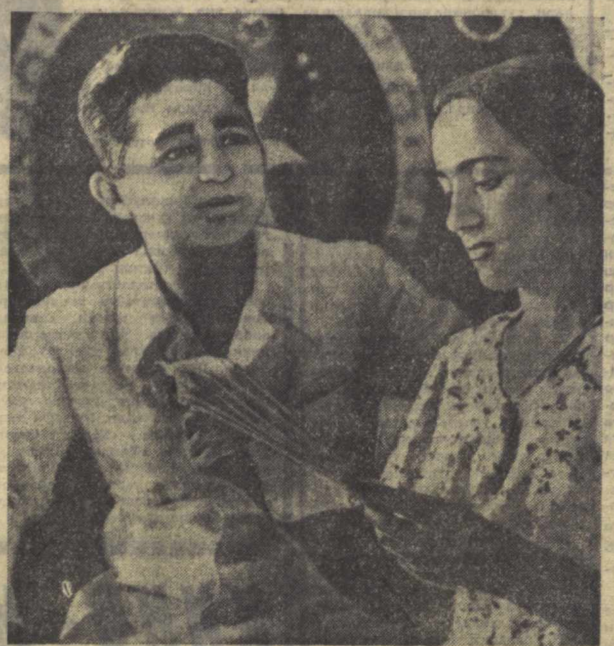

Суратда: Ҳамид Олимжон ва Зулфия.

ЛЕКИН бу оҳиста сатрлар бўронларга сабоқ бергусидир. Бу оҳиста сатрлар оддий қалам билан эмас, ёниб турган қалб қалами билан битилган. Бу сатрлар бизни ҳаяжон аталган зинапоялардан олиб чиқиб, муҳаббат ва вафо аталган бир кошонага етказур.

Зулфия яратган шеърлар, битган ҳикматлар содиқ дўст каби бағрингизни очади, қалбингизга севинч бўлиб сингади, руҳингизга қанот бахш этади. Сиз қўлингизга олган шеър оддий шеър эмас, шоира юрагининг бир парчаси. Бу буюк юрак парчаси сизга ҳазрати инсонни, беҳудуд Ватанни севмоқни ўргатади. Ҳаёт китобини варақламоқни, инсон аталган буюк зотни севабилмоқни, инсоний бурчингизни англамоқни, аёлий латофат, лутф ва назокатли бўлмоқни ўргатади. Туйғулардан яралган бу шеърият камалакдек ҳамиша элга таъзимдадир. Нурларга йўғрилган бу абадият — шоир Ҳамид Олимжонга ўрнатилган боқий ҳайкалдир. Шеърларини қўлга олинг — бир ёруғ олам, бокира, тўкин оламга киргандек бўласиз. Тиниқ хаёллар оғушида аллаланасиз. Орзулар, соғинчлардан тикланган тоғлар қоясини кўрасиз. Меҳр тошқинидан яралган қўшиқларни тинглайсиз. Заҳматлардан суғорилган боғни, нурлардан яралган камалакни кўрасиз.

Баҳорий севги-ла қолган баҳорий юракда ҳамон баҳор гуллари. Бу гуллар мангу сўнмас гуллардир. Чунки улар ҳамиша эл назарида, эл ардоғида.

У ҳеч қачон умидсизликка берилмайди. Балки севимли кишисининг ишини давом эттириш билан унинг ҳаётини давом эттиради. Шоира Ҳамид Олимжонга бағишланган талай шеърлар яратдики, бу шеърлар дод, фарёдлар эмас, балки енгилмас қалбни, чўнг бардошни руҳий юксакликни улуғловчи ҳаётбахш шеърлардир.

Мудом дилга содиқ кўзларим,
Ҳақиқатни кўмиш қийин.
Кўзларимда қонимда кезган
Ўша севинч, ўша олов сен.

Муҳаббат, садоқат, сабр ва бардошларнинг шеърият мулкининг муҳтарама маликаси, Сиз шоира яратган бебаҳо ҳайкал туйғулардай азиз, нигоҳлардай ўтли, хаёлларингиздай уйғоқдир ҳамиша. Сиз муҳаббатдан шундай бир тиниқ ва ўтли достон битдингизки, бу достон эл мулки, муҳаббат мулки бўлиб қолур. Сиз садоқатдан шундай бир баҳор яратдингизки, ул баҳор хазонсиз гулларга тўлиқ. Сиз чўнг бардошлардан шундай бир бўстон яратдингизки, бу бўстонда муҳаббат бир умр қўшиқ бўлиб яшнаб турур...

Муҳаббат тонг гулига қўнган қатра шабнамдир. Ўша шабнамнинг қатраларини авайлаб териб олмоқ учун ҳар субҳичоғ тонгни уйқудан уйғотиб муҳаббат, соғинчнинг шабнам қатраларини ҳовучига авайлаб йиғиб, сўнг шеърий сатрларга жо этаётган шоирай даврон ҳамон тиниқ қўшиқлар тўқир.

Зулфия ўз даврига, ўз замонасига, инсонлар юрагига шеърият, нафосат меҳр-муҳаббат чироғини ёққан аёл. У одамлар юрагига фақат ажойиб шеърияти билангина эмас, одамийлиги, вафодорлиги, садоқат қасрида маликалиги билан кираолди. У ўз халқини, элини, юртини кафтига кўтарди. У дўстликни, қардошликни жон пардасида авайлаб асради. У «Бахтлар водийсини» яёв кезди, одамлар юрагига ҳарорат ташлади, меҳр улашди, эвазига муҳаббат олди. Ғазал мулкининг султони Алишер Навоий ўз севгилиси Гулига шеъриятда беш бебаҳо ҳайкал қўйди. Бу ҳайкал гўзаллик маъбудасидай асрдан асрга ўтиб, севиб ўқилмоқда. Зулфиябегим яратган шеърият ҳайкали ҳам абадийдир.

Зулфия — халқ шоири. Халқ неча курашлар, неча замонлар оша ана шундай шоирани орзу қилган эди. Бу орзу Зулфиядек оддий коммунист аёлда ўз ифодасини топди. Халқ севган, халқ ардоқлаган ғазал, назм мулкига Зулфия қўшган ноёб хазина, ундаги барча олижаноб фазилатлар ҳам халқимиз, улуғ замонамиз берган беқиёс имтиёзларнинг маҳсули, мевасидир.

Эътибор ОХУНОВА.

МАДАДКОРЛАР

ТЕРМИЗ («Совет Ўзбекистони» мухбири) Ойбек номидаги Термиз Давлат педагогика институтининг студентлари ва ўқитувчилари коллективи бир ойдан бери Ленин йўли районидаги Ленин номли ва Будённий номли совхозларнинг меҳнаткашларига пахта йиғим-теримида амалий ёрдам бермоқдалар. Шу қисқа вақт ичида улар 2500 тоннадан зиёд пахта териб бердилар ёки 1200 студентнинг ҳар бири шу вақт ичида ўрта ҳисобда икки тоннадан «оқ олтин» терди. Ҳашарчилар ҳар куни 75—80 тонна ёки ҳар бир студент ўрта ҳисобда 80-100 килограммдан пахта термоқда. Энг илғор физика-математика факультети студентлари мавсум бошидан бери 780 тонна, филология факультети студентлари 750 тонна пахта териб бердилар.

Чевар теримчи кўмакдошлардан чет тиллари факультети бешинчи курс студенти Сайрам Кенжаева, тўртинчи курс студенти Обод Қурбонова, педагогика факультети учинчи курс студенти Холбиби Шомуродова, химия-биология факультети биринчи курс студентлари Норгул Имомова, Лариса Ильина, Гулнора Ўроқова, Баҳор Рўзиева кунига 120—130 килограммдан пахта теряптилар. Уларнинг ҳар бири бир ойда терган пахтаси уч-тўрт тоннага етай деб қолди. Пединститут ташкил этилганидан бери ўтган 10 йилда студентлар кучи билан область хўжаликларига 40 минг тоннадан зиёд «оқ олтин» териб берилди. Яқинда пединститутнинг бўлажак ўн йиллик юбилейи шарафига ёш мададкорлар бу рақамни якунловчи йилда 50 минг тоннага етказиш мажбуриятини олдилар. Яна шу нарса диққатга сазоворки, институт студентларидан ташкил этилган механизация группасига 6 студент уюшган бўлиб, улар 3 та «зангори кема» билан мавсум бошидан бери 450 тоннадан зиёд пахта тердилар.

Институт партия, касаба союз ва комсомол ташкилотларининг ташаббуси билан ўқув даргоҳида «Ёшлик» ансамбли коллективи иштирокчиларидан иборат 16 кишилик агитбригада ташкил этилиб, улар район хўжаликларига ҳашарга келган мададкорларга маданий хизмат кўрсатаяптилар. Институт комсомол ташкилотининг секретари Шермат Эргашев раҳбарлигидаги бу агитбригада аъзолари студентлар, совхоз ишчилари, мактаб ўқувчилари ва ишчилар посёлкалари меҳнаткашлар олдида концерт, лекция ва докладлар билан чиқишлар қилмоқдалар.

А. ХАЛИЛОВ.

ДОН — ДАВЛАТГА!

Республикамиз областларида дон тайёрлашнинг бориши тўғрисида шу йил 20 октябрга бўлган МАЪЛУМОТ

Биринчи стун — областлар; иккинчи стун — мавсум бошидан буён топширилган дон; учинчи стун — бир кунда (топшириққа нисбатан процент ҳисобида).

ТОШКЕНТ	115,1	1,5
АНДИЖОН	105,3	—
САМАРҚАНД	100,2	—
Фарғона	95,7	0,1
Сурхондарё	90,7	0,8
Қашқадарё	74,9	0,4
Хоразм	74,0	2,0
ҚҚ АССР	70,6	1,9
Наманган	67,0	—
Сирдарё	61,7	—
Жиззах	36,7	0,1
Бухоро	35,0	0,3
Республика бўйича:	76,2	0,9

ЧЕТ ЭЛЛАРДА

БУГУН — СОМАЛИ ХАЛҚИНИНГ МИЛЛИЙ БАЙРАМИ

ТАРАҚҚИЁТ ЙЎЛИДА

Бу йил Сомали халқининг социализм қуриш йўлига ўтганига олти йил тўлади. Асрлар давомида Сомали халқининг орзу-умиди бўлган озодликка 1969 йилнинг 21 октябрида генерал Муҳаммад Сиад Барре бошчилигида амалга оширилган революцион тўнтариш ва чириган империализм тузуми тартибларини тугатиш натижасида эришилди. Орадан яна бир йил ўтгач, Сомали Олий Революцион Кенгаши мамлакат социалистик йўналишда ривожланиш йўлини танлаганини эълон қилди.

Маҳаллий ва хорижий капиталистларнинг шахсий мулкларини миллийлаштириш, дон маҳсулотларини сотиб олиш ва сотиш устидан давлат назоратини ўрнатиш, янги меҳнат кодексини ишлаб чиқиш, кишини-киши томонидан эксплуатация қилишнинг ҳар қандай кўринишларини тугатиш, муассасаларда ишчилар кенгашини тузиш — Сомалининг бу йўлдаги дастлабки қадамларидан бўлди.

Янги ҳукумат мамлакатнинг уч миллиондан иборат аҳолисининг кўпчилигини ташкил қилувчи кўчманчилар ҳаётини яхшилашга алоҳида эътибор берди. 1975 йилнинг январь-март ойларида мамлакат халқи ва чорва моллар рўйхатга олинди, ҳисоблаб чиқилди. Тоғу даштларда яшовчи кўчманчи чорвадорларга вақти-вақти билан озиқ-овқат тарқатиладиган бўлди. Уларга амбулатория усулида даволаш вақтида дори-дармон ҳам текинга берилади.

Мамлакат қишлоқларида кооператив хўжаликлар тузишга киришилди. 1974 йилдан беш йиллик план амалга оширила бошланди. Бу план саноат базасини кенгайтириш ва мустаҳкамлашга, қишлоқ хўжалигида коллективлаштириш жараёнини янада кучайтиришга қаратилган. Сомалининг янги ҳокимияти томонидан амалга оширилган қатор чора-тадбирлар Африканинг бу районида тез-тез учраб турадиган қурғоқчилик таъсирини маълум даражада камайтиришга ёрдам берди.

Сўнгги йилларда ривожланиш йўлида амалга оширилган катта ишлардан бири — Боби-Шебели водийсига тўхтовсиз босиб келаётган қум барханларини тўхтатиш бўлди. Бу ишларни амалга оширишда халқ, айниқса Сомали ёшлари жонбозлик кўрсатишди. Улар қум барханлари йўлига ғов сифатида минглаб дарахт кўчатлари ўтказишди. Натижада кенг майдондаги серҳосил ерлар қум босқинидан сақлаб қолинди.

Мамлакат бўйлаб етти ой давом этган саводсизликка қарши кураш ҳам ғалаба билан тугади. Эндиликда Сомали халқининг 70 процентига яқини ёзиш ва ўқишни билади. Африка қитъасида бу жуда катта ютуқ ҳисобланади. Ўқитиш системаси сомали тилида ёзилган дарсликлар асосида олиб борилмоқда. Сомали тили 1972 йилдан бошлаб расмий тил бўлиб қолди.

Африкада биринчи бўлиб социализм йўлини танлаган ёш Сомали давлатининг янги ҳаёт қуриш йўлидаги муваффақиятларида Совет Иттифоқи кўрсатаётган ёрдам катта роль ўйнамоқда. 1,5 мингдан ортиқ ёш сомалиликлар совет олий ўқув юртларини томомлаган мутахассислардир. Бирон бир корхона, завод, фабрика, қишлоқ хўжалик станцияси, саноат, қурилиш, мактаб ёки касалхона йўққи, ҳеч бўлмаса бир киши рус тилида бемалол гапирадиган бўлмаса.

Совет давлати Сомали мустақилликка эришганидан кейин у билан дипломатик муносабат ўрнатди ва ёш республикага ёрдам қўлини чўзди. Икки мамлакатнинг ҳамкорлиги натижасида миллий саноат тўнғичлари бўлган Могадишодаги сут заводи, Лос-Хоредаги балик-консерва заводи, Киси-Майядаги гўшт комбинати барпо этилди. Бу корхоналарнинг маҳсулотлари фақат маҳаллий халқ эҳтиёжинигина қондириб қолмай, экспортга ҳам чиқарилмоқда. Бу ҳамкорлик натижасида мамлакат шимолида Бербера порти қурилди, Жуба дарёсида 5000 киловатт кучга эга бўлган ГЭС учун тўғон ва ирригацион-канал қуриш ишлари бошлаб юборилди. Бу эса минглаб гектар ерларга ҳаёт олиб келади. Сомали халқига совға тарикасида мактаб-интернат, радио станция, босмахона ва иккита госпитал қуриб берилди.

1969 йилдан бошлаб, Совет Иттифоқи ва Сомали Демократик Республикаси орасидаги муносабат кундан-кунга мустаҳкамланиб ва ривожланиб борди. 1974 йилнинг 11 июлида СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. В. Подгорнийнинг Сомали Республикасига расмий сафари вақтида Сомали Демократик Республикаси ва Совет Иттифоқи ўртасидаги дўстлик ва ўзаро ёрдам битимининг имзоланиши икки мамлакат ўртасидаги ҳамкорликни мустаҳкамлабгина қолмай, социал тараққиёт, тинчлик ва халқаро хавфсизлик каби умумий мақсад йўлида қўйилган катта қадам бўлди.

Совет кишилари улуғ айём — миллий мустақиллик кунида дўст Сомали халқига социализм қуриш йўлида янгидан-янги муваффақиятлар тилайдилар.

Э. ШОМИРЗАЕВ.

СОВЕТ ИТТИФОҚИ УЧУН

◆ ВАРШАВА. Польша Халқ Республикаси енгил саноат министрининг ўринбосари Веслав Шимчак таъкидлаб ўтганидек, Польшанинг енгил саноати ишлаб чиқараётган бутун тайёр устки кийим-кечакнинг 45 проценти совет истеъмолчилари учун мўлжаллангандир. Сўнгги ўн йил ичида СССРга тайёр кийим-кечак етказиб бериш ҳажми пул билан ҳисоблаганда бир йилда 47 миллион сўмликдан 216 миллион сўмликка етди.

◆ БЕРЛИН. Ростокдаги «Нептун—Верфт» кемасозлик корхонасининг кемасозлари 5700 тонна юк кўтарадиган янги кемани Совет Иттифоқига топширдилар. Бу — шу йилнинг ўзида Совет Иттифоқи учун корхонада қурилган тўққизинчи кемадир. ГДРда энг катта кемасозлик корхонаси бўлган «Нептун-Верфт» Совет Иттифоқининг савдо флоти учун 360 дан кўпроқ кема етказиб берди.

◆ БЕЛГРАД. Бу йил Приштин шаҳридаги завод автомобиль, авиация ва саноатнинг бошқа тармоқлари учун икки ярим миллионтадан кўпроқ ҳар хил амортизатор ишлаб чиқаради. Бу маҳсулотнинг анча қисми Совет Иттифоқига жўнатилади.

◆ ХЕЛЬСИНКИ. «Вяртсиля» акционер жамиятининг Турку шаҳридаги кемасозлик корхонасида Совет Иттифоқининг илтимоси билан қурилган йирик автопассажир кема сувга туширилди. Бу кема Қора денгиз соҳили бўйлаб автотуристларни ташиш учун мўлжалланган бўлиб, Совет Иттифоқининг буюртмаси билан корхонада қурилаётган бир хил типдаги бешта кемадан тўртинчисидир. (ТАСС).

БЕШ ЙИЛЛИК ҚУРИЛИШЛАРИДА

ОЛОВ ИРМОҚЛАР

◆ **ШОДЛИК — ХИВА ГАЗ ҚУВУРИ ТРАССАСИДА**

◆ **СУРЪАТГА-СУРЪАТ ҚЎШАЕТГАНЛАР**

◆ **ИЛҒОР МОНТАЖЧИЛАР НАМУНАСИ**

Республикамизнинг ва Ўрта Осиёнинг улкан газ манбалари ғоятда тез суръатлар билан халқ хўжалиги хизматига берилмоқда. Чунончи, Шодлик — Хива газ трассасининг иккинчи навбати ҳам жуда тезкорлик билан бунёд этилмоқда. Бу мураккаб трассада газ қувури бунёдкорлари деярли уч йилдан бери мардонавор меҳнат қилиб, бу соҳада катта тажриба орттирдилар. Улкан газ дарёсининг биринчи навбати ўтган йилнинг ўзидаёқ муддатидан илгари ишга туширилди ва истеъмолчиларга янги конннинг қимматли ёқилғиси юборила бошлади. Эндиликда унинг иккинчи навбатини ҳам белгиланган муддатдан анча илгари фойдаланишга топшириш учун социалистик мусобақа кенг авж олиб кетди.

Газ қувурларини ётқизиш ишлари улкан саҳронинг жуда ҳам машаққатли шароитларида олиб борилмоқда. Шундай бўлишига қарамай, ишдаги суръат ва сифат бир лаҳза ҳам пасаяётгани йўқ. Ёзнинг жазирама иссиғи, қишнинг изғирин совуқлари, қум барханларининг аёвсиз ҳужумига қарамай, олов дарё бунёдкорлари катта ғайрат кўрсатиб ишламоқдалар.

Яқинда бу улкан трасса участкаларидан бирида яна бир катта ғалаба қўлга киритилди. «Нефтепроводмонтаж» трестига қарашли тўққизинчи ихтисослаштирилган Когон бошқармасининг коллективи Шодлик—Хива газ трассаси иккинчи навбатининг муҳим бир участкасини муддатидан олдин битказишга муваффақ бўлди. Бу муҳим пунктдаги уч ойга мўлжалланган иш миқёси бир ой ичида тўла-тўкис бажарилди. Бу соҳада монтажчилар беқиёс шижоат кўрсатдилар. Когонликлар Когон—Газли газ қувури йўналишида ҳам ана шундай бунёдкорлик ишларини жадал суръатлар билан олиб бормоқдалар.

Улкан трасса қурилишида партиямизнинг навбатдаги XXV съезди шарафига социалистик мусобақа кенг тус олиб кетди. Қатор коллективлар съезд олди меҳнат вахтасида туриб ишлаб, ўз зиммаларига оширилган мажбуриятлар олиб, уни бажариш йўлида ажойиб қаҳрамонлик намуналарини кўрсатмоқдалар. Айниқса коммунист Анатолий Калинин бошлиқ коммунистик меҳнат коллективи трассада пешқадамлик қилмоқда. Қувурларни ётқизиш ва уларни тезкорлик билан монтаж қилиш ишларида юксак унумдорликка эришмоқда.

Шу бригада билан мусобақадош бўлган электр пайвандчилар коллективи ҳам яқинда катта меҳнат ғалабасига эришди. Коммунист Диловар Абдувалиев раҳбарлигидаги бу бригада турли диаметрдаги 2500 дан ортиқ қувурни сифатли пайванд қилиб берди. Бригада йигитлари бу билан беш йиллик топшириқни муддатидан олдин бажариб қўйдилар.

— Биз тўққизинчи беш йиллик маррасини 3 йилу 8 ой ичида бажариб қўйган эдик, — дейди Диловар Абдувалиев, — бу ютуқларда албатта улкан трассада тер тўкиб ишлаётган ҳамма коллективларнинг ва барча ҳамкасбларимизнинг ҳиссалари бор.

Диловар Абдувалиев бригадасининг аъзоси, моҳир кранчи-шофёр Иброҳим Қобиловнинг довруғи бутун трассага кенг ёйилган. Бу йигит айни вақтда 1980 йил ҳисобига меҳнат қилмоқда.

— Иброҳимнинг меҳнатдаги ғайратига ҳамиша қойил қолиб келмоқдамиз, — дейди унинг дўстларидан Александр Прокофьев, — у бизга ҳамма жиҳатлари билан ўрнак бўлиб келаяпти. Бу биз учун ғоятда ёқимли ва ибратли.

Чиндан ҳам Иброҳим Қобиловнинг касбдошлари Комил Жамолов, Александр Прокофьев, Надежда Кучкина ва бошқалар моҳир кранчи-шофёр, беш йилликнинг ажойиб дарғаси бўлмиш ғайратли йигитдан ўрнак олиб, унинг ғолиблик йўлидан бормоқдалар.

«Нефтепроводгазмонтаж» трестининг турли хил бошқармалари республикамизнинг кўпчилик газ тармоқлари участкаларида ажойиб меҳнат намуналарини кўрсатиб ишламоқдалар. Сермеҳнат ишлар механизация елкасига юклангалигини, иш жараёнлари илмий асосда ташкил этилганлиги, илғор тажрибалар кенг ёйилаётганлиги туфайли трестнинг деярли ҳамма бошқармалари янгидан-янги муваффақиятларга эришмоқда. Чунончи, шу йилнинг тўққиз ойлик плани ҳам муддатидан анча олдин бажарилди. Меҳнат унумдорлиги ошди, ишда юксак сифатга эришилди, янги-янги объектлар ишга туширилди.

Масалан, Муборак газни қайта ишлаш заводининг учинчи ва тўртинчи цехларидаги блоклар жадал суръатлар билан монтаж қилинмоқда. Шунингдек, Шимолий Ўрта Булоқ — Муборак газ трассаларидаги ишлар қизғин тус олди, газ йиғиш пунктлари ҳамда бошқа хил турли объектлар ҳам тез ва соз қурилмоқда.

Газ дарёсининг бунёдкорлари ўз устларига юксак мажбурият олиб, КПСС XXV съездини катта меҳнат совғалари билан кутиб олишга аҳду паймон қилишган. Қурувчилар мўлжалланган ишларни муддатидан 15 кун илгари тугаллашга, шу тариқа беш йилликнинг якунловчи йили топшириқларини барвақт бажаришга бел боғлашган.

Газ дарёси бунёдкорларининг ишлари билан сўзлари бир. Улар ўзлари мўлжаллаган маррани эгаллаш учун фидокорона меҳнат қилмоқдалар. Газ дарёларининг янгидан-янги тармоқлари эл-юрт хизматига топширилмоқда.

Я. ТЎХТАЕВ.

ТЕЛЕТАЙП ЛЕНТАСИДАН

◆ **УЛАН-БАТОР.** Бу ерда Болгария, Венгрия, ГДР, Куба, Монголия, Польша, Руминия, СССР ва Чехословакиядан келган тинчлик ҳаракати вакилларининг маслаҳат кенгаши ўз ишини тамомлади. Кенгашда социалистик мамлакатларда тинчлик учун курашувчиларнинг ҳамкорлигини ривожлантириш ва уларнинг ҳаракатини мувофиқлаштириш масалалари муҳокама қилинди.

◆ **ХЕЛЬСИНКИ.** Финляндия пойтахтидаги театрлардан бири бўлган «Лилла театртерн» театрида испан халқининг озодлик ва демократия учун олиб бораётган курашига бағишланган концерт бўлиб ўтди.

◆ **ЛИССАБОН.** Бу ерда Португалия 6-муваққат ҳукуматининг 12 нафар давлат секретари қасамёд қилишди. Бундан аввал 24 нафар давлат секретари ўз вазифасига киришган эди. Шундай қилиб, бош министр Пиньейру Азиведу бундан бир ой муқаддам тузган кабинет состави батамом тўлдирилди. Кабинет составига 15 министр ва 36 давлат секретари кирди.

◆ **ТАНАНАРИВЕ.** Малагаси ҳукуматининг фармойишига мувофиқ Малагасининг «Эр-Мадагаскар» миллий авиатранспорт компанияси 1 ноябрдан бошлаб Тананариве — Иоганнесбург маршрути бўйича пассажирлар ташишни тўхтатади.

Жанубий Африка Республикасига самолётлар қатновининг тўхтатилиши Претория ирқчилик режими билан ҳар қандай муносабатларни тўхташиш мақсадида Малагаси республикаси кўраётган бир қанча тадбирлардан биридир.

◆ **ВАШИНГТОН.** Америкадаги етакчи газеталардан бири бўлган «Вашингтон пост» газетаси ходимларининг забастовкаси икки ҳафтадан кўпроқ вақтдан буён давом этмоқда. Газета ходимлари — граверлар, печатниклар, газета сотувчилардан қарийб икки минг киши иш ҳақининг оширилиши учун қаттиқ кураш олиб бормоқда.

АҚШ пойтахтидаги кўпгина касаба союзлар иш ташловчиларнинг талабларини қўллаб-қувватлаб чиқдилар. (ТАСС).

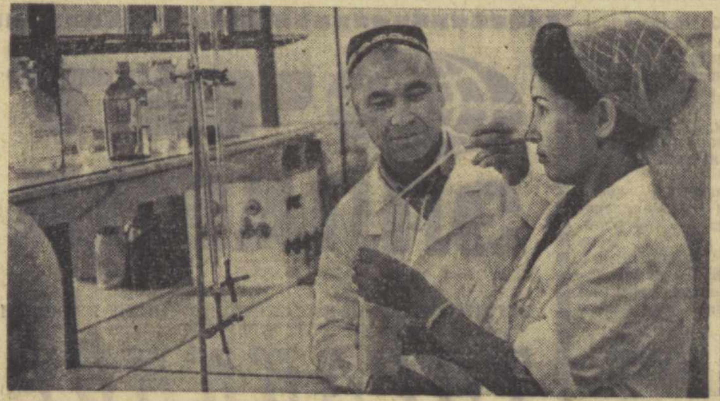

Р. Шредер номли боғдорчилик, узумчилик ва виночилик илмий-тадқиқот институти коллективи янги нав мева дарахтлари, гулларнинг янги хиллари ва бошқа хил ўсимликларни етиштиришда самарали меҳнат қилмоқда. Суратларда: (чапдан) 1. Усимликлар физиологияси лабораториясининг илмий ходими М. Сатторов билан катта лаборант М. Йўлдошева иш устида. 2. Гулчилик бўлими бригадири Р. Каримов гулчи қизлар орасида. 3. Узумчилик бўлими бригадири Н. Каримбердиев.

С. Маҳкамов фотолари.

ФАН ЯНГИ УФҚЛАР ОЧМОҚДА

СЕЛНИ ЖИЛОВЛАШ МУМКИНМИ?

Сел... Воҳада яшовчи кишилар бу сўздан унчалик чўчишмайди. Чунки улар бу табиий офатнинг номинигина эшитадилар, холос. Лекин тоғли районларда яшовчилар бу сўзни бонг зарбасидай қабул қиладилар. Чунки японлар учун зилзила, исландлар учун вулқон отилиши, Тинч океан аҳолиси учун тўфон қандай маънони билдирса, тоғликлар учун сел ҳам шундай маънони билдиради.

Тоғдан жуда катта тезликда келаётган суюқ лой, тош аралаш шиддатли оқимни кўз олдингизга келтиринг-а... Ўз йўлида учраган уй, дарахт, симёғочларни, баъзан эса бутун-бутун қишлоқларни ўмариб кетаётган бу оқим селдир! Тасаввурингизни 1966 йилда Ўзбекистоннинг Фарғона водийсида юз берган сув тошқини ҳодисасини тасвирлаш билан тўлдирмоқчиман. Бу сел баланд тоғ кўли—Яшилкўл табиий тўғонини сув емириб кетиши туфайли вужудга келди. Лой-тош аралаш кучли оқим Тегирмача ўзанини тўлдириб, шовқин солиб оқа бошлади, сўнгра Исфайрам дарёси водийсига тошди, кейин эса Фарғона водийси кенгликларига ёйилди.

Сел бир неча дақиқа ичида Қувасой устидаги темир-бетон кўприкни вайрон қилиб, унинг улкан плиталарини пастга улоқтириб ташлади.

Шиддатли оқим Фарғона ва бошқа аҳоли пунктлари кўчаларини тўлдирди. Табиий офатдан зарар кўрганларга дарҳол ёрдам етиб келди ва тез орада водийда ҳаёт ўз изига тушди... Орадан бир йил ўтгач, Фарғона водийсидаги Фарғона, Андижон ва бошқа шаҳарларга яна сув бостириб кирди. Бу эса бебош офатнинг олдини олиш учун шошилинч тадбирлар кўришни талаб этарди.

Жаҳоннинг кўпгина тоғлиқ районларига сел етказаётган зарар баъзан зилзила оқибатидан ҳам ошиб тушмоқда. Масалан, 1966 йилда Италияда сел келиши оқибатида сув тошқини юздан ошиқ киши ёстиғини қуритди, ўн минглаб кишилар бошпанасиз қолди, 300 минг гектар майдондаги ҳосил нобуд бўлди, 500 мингдан зиёд молни сув оқизиб кетди. Маданий ёдгорликларга катта зарар етди. 1970 йилда Перудаги сел офати-чи? 50 мингдан зиёд киши ҳалок бўлди, 800 минг киши бошпанасидан ажралди, бир неча шаҳар вайрон бўлди...

Инсон ўз йўлида борган сари селга кўпроқ дуч келяпти. Темир йўл ва тош йўллар селдан катта зарар кўрмоқда, газ қувури ва юқори вольтли электр узатиш линиялари қурувчилари борган сари сел оқимига кўпроқ дуч келмоқдалар. Селнинг «бузғун»чилиги тоғ йўллари ўзлаштирувчиларга ҳам яхши маълум.

Мамлакатимизда селларни ўрганиш ва уларга қарши тадбирлар ишлаб чиқиш билан ўнлаб илмий ва лойиҳа ташкилотлари шуғулланмоқда. Фанлар академияси қошида ташкил этилган сел комиссияси уларнинг изланишларини уйғунлаштириб боради. Бундан 10 йил муқаддам Москва Давлат университетида ташкил этилган қор кўчкилари ва сел проблемалари лабораторияси бундай изланишларининг йирик илмий марказларидан бири бўлиб қолди. Совет олимларининг тадқиқотлари сел сирларини анчамунча очиш ва табиатнинг бу хавфли ҳодисаси ҳақидаги билимларимизни кенгайтириш имконини берди.

СССР Министрлар Совети қошидаги Фан ва техника давлат комитети 1973 йилда сел оқими, қор кўчкилари ва ўпирилишларини ўрганиш соҳасида илмий-тадқиқот тажрибалари, лойиҳа ишларини ташкил этиш, координациялашни кенгайтириш ҳамда яхшилаш тадбирлари тўғрисида қарор қабул қилди. Бу табиий офатни аниқлаш усулларини ишлаб чиқиш ва улардан ҳимоя қилиш воситаларини яратишга алоҳида эътибор берилди.

Ўзбекистонда селга қарши тадбирларни ишлаб чиқиш билан бир қатор лойиҳа институтлари, шу жумладан «Средазгипроводхоз», «Узгипроводхоз», «Ферганагипроводхоз» институтлари шуғулланмоқда. «Узгипроводхоз» ходимлари икки юзта сел тутқич лойиҳасини туздилар. Шу институтнинг инженерлари Сирдарё, Норин, Чирчиқ ва бошқа дарёлар қирғоғида ҳимоя дамбалари лойиҳалари устида анча ишладилар. Институт Фарғона водийсини селдан ҳимоя қилишнинг бош схемасини тузди. Бу схема сел оқимини четга бурувчи 450 километрли тракт ва қарийб 150 сел тутқич қурилишини назарда тутади.

Селдан ҳимоя иншооти қандай бўлади? Ана шундай иншоотлардан бири Фарғона водийсининг шарқий қисмидаги йирик индустрия маркази — Андижон яқинида қурилаётир. Сўнгги эллик йил ичида бу шаҳар олти марта сел босқинига учради. Охирги сел (1967 йил) зарбаси, айниқса, кучли бўлди. Шунда республика ҳукуматининг қарори билан «Узгипроводхоз» лойиҳаси бўйича область марказини ўраб турган тоғ ён бағирлари бўйлаб ҳимоя иншоотлари тиклана бошланди. Андижон атрофида тупроқдан дамба урилиб, уларда бетондан ишланган туйнуклар қолдирилди. Бу туйнуклар кучли сел оқимини тўхтатиб қолиб, уни аста-секин чиқиб кетишга, шаҳарни айланиб ўтишга мажбур қилади. Бундай система синовдан муваффақиятли ўтди — Андижонга бирорта ҳам сел оқими бостириб киролмади.

Селга қарши системалар мамлакатимизнинг бошқа тоғлиқ районларида ҳам барпо этилмоқда. Ана шундай иншоотлардан энг улкани Олмаота ҳимояси учун қурилган сел тўсқичдир. Бу ерда 100 метрча баландликдаги тош дамба портлатиш ёрдамида тикланди. Бир неча дақиқа ичида тўғонга уч миллион куб метрга яқин гранит ёткизилди.

Портлатиш ёрдамида тўғон тиклашни ҳаётнинг ўзи тақозо этди. Олмаота яқинида қурилган бундай тўғонни оддий усулда тиклаш учун камида 10 йил кетарди.

1973 йилги Олмаота сели фан ва техника кўпгина тармоқларининг вакилларига қатор муҳим хулосалар чиқариш имконини берди. Шулардан энг муҳими селга қарши фан-техника ютуқларидан фойдаланган ҳолда комплекс равишда кураш олиб боришдир. Дамба ва тўғонлар шаклидаги селга қарши иншоотлар қуриш билан бир қаторда, қияликларда поғонама-поғона ниҳоллар ўтқазишга ҳам катта эътибор бериш керак. Чунки террасали дарахт ўтқазиш, ўрмонзорлар барпо қилиш билан бир қаторда, террасаларнинг ўзлари ҳам сел йўлидаги ишончли тўсиқ бўла олади. Ўрта Осиёнинг тоғ ён бағирларида кўп минг гектарлаб ўрмонлар ва боғроғлар пайдо бўлди. Сўнгги йиллар ичида Ўзбекистон ўрмон хўжаликлари 250 минг гектар майдонга яшил либос кийдирдилар. Қарийб 7 минг гектар майдонни ёнғоқзорлар эгаллади.

Тошкентдаги гидрогеология ва геология инженерлиги институти олимлари селларнинг пайдо бўлиш жойларини тадқиқ қилмоқдалар. Институтнинг геодинамика инженерлиги бўлимини Рустам Ниёзов бошқаради. Бўлимнинг сел манбалари лабораториясининг вазифаси сел манбалари районларида ер тузилишини, ўпирилишларини, тупроқ қатлами қалинлиги ва кўчки қолдиқларини ўрганишдан иборат. Чунки тўсатдан юз берадиган сел одатда бир неча йиллар давомида вужудга келади. Институтда 1966 йилда ташкил этилган махсус лаборатория бўлажак селлар таркибий қисми тўпланишига имкон берувчи жараёнларни ўрганиш билан банд. Институт лабораторияларида олимларга селнинг вужудга келиш қонунларини ўрганиш имконини берувчи тажрибалар ўтказилмоқда. Лаборатория усули билан эришилган билимлар у ёки бу районда сел пайдо бўлиш хавфи даражасини аниқлаш имконини беради.

Ўзбекистон ССР Геология министрлиги гидрогеология ва геология инженерлиги институтининг илмий ходимлари Ўрта Осиё тоғлиқ майдонларининг сел пайдо бўлиши ва ривожланиши инженер-геологик шартлари бўйича районлаштирилган картасини ишлаб чиқдилар. Бу карта катта амалий аҳамиятга эга. Чунки сел манбаларини инженер-геологик жиҳатдан анализ қилиш — бу табиий офатнинг пайдо бўлиш чегараларини аниқлаш, хавфли оқимнинг олдини олиш ва унга қарши кураш тактикасини белгилаш имконини беради. Ҳозир тадқиқотчилар коллектив меҳнатининг бу маҳсули Москвада, Халқ хўжалиги ютуқлари кўргазмасида намойиш қилинаётир.

Бугунги кунда тоғлар миллионлаб кишиларга керак. Деҳқонлар ва боғбонлар, альпинистлар ва туристлар борган сари юқори кўтарилмоқдалар, чўққилар сари дадил бормоқдалар... Тоғ ҳавоси, салқин, сув ва қуёш — ўлкамиз бойлиги. Лекин тоғлар ҳазилни билмайди, унга қўйилаётган ҳар бир қадам ўйлаб, аниқ босилиши керак. Кишилар тоғлар тўғрисида ҳамма нарсани билишлари керак.

Офат юз бермаслиги учун лабораторияларда ва тоғлардаги станцияларда олимлар тажрибалар ўтказмоқдалар. «Шум қадам» тоғ оқимларининг олдини олишнинг йўлларини қидирмоқдалар.

А. ЕРШОВ.

ШИФОКОРЛАР ДАЛАДА

Охунбобоев райони медицина ходимлари дала меҳнаткашларига намунали хизмат кўрсатиш мақсадида «Медицина билимлари — оммага» шиори остида ойлик ўтказмоқдалар.

Шифокорлардан 60 киши, махсус жиҳозланган 6 та дала амбулаторияси район хўжаликларининг далачилик бригадаларида, чорвачилик фермаларида, ишлаб чиқариш участкаларида бўлиб турли касалликларнинг олдини олиш, уларга қарши кураш ҳақида лекция ва суҳбатлар билан чиқяптилар. Меҳнаткашларга даланинг ўзида тиббий ёрдам кўрсатмоқдалар.

Шифокорлар райондаги Аминжон Ниёзов номли, «Езёвон» совхозларида, Ленин номли, «Ўзбекистон», «Ленинизм», Калинин номли ва бошқа хўжаликларда медицина хизмати кўрсатмоқдалар. Малакали шифокорлардан И. Тешабоев, А. Маҳмудов, С. Раҳимов, И. Эргашев, А. Шерматов, Ф. Юнусов, Ш. Ҳолиқов ва К. Эминовлар ўқиган лекцияларни дала меҳнаткашлари қизиқиш билан тингладилар.

А. МАДРАҲИМОВ,
Фарғона области.

«Ўқитувчи» нашриёти рус тили ва адабиётига оид турли ўқув қўлланмалари нашр этишни тобора кўпайтириб бормоқда. Суратда: нашриётда босилган ўқув қўлланмаларидан намуналар.

Ўзбек кинопублицистлари ҳар йили 60 та ҳужжатли асар экранлаштирмоқдалар. Яратилаётган бу асарлар орасида ўқув фильмларини ҳам учратиш мумкин.

Экранлаштирилаётган ўқув фильмлари мактабда таълим-тарбия ишларини юксак савияда олиб боришда ўқитувчиларнинг яқин ёрдамчисига айланиб қолмоқда. Шу кунгача Ўзбекистон ССР Маориф министрлигининг буюртмаси билан ўнлаб ўқув фильмлари ишланди. Бу ўқув ленталари орасида «Ҳамид Олимжон», «Яшин», «Ҳамза», «Зулфия», «Абдулла Қодирий», шунингдек, республикамиз табиати, ҳайвонот дунёси ва бошқа мавзуларда қатор фильмлар бор.

КИНО—МУАЛЛИМ

(«ҲАМЗА» ЎҚУВ ФИЛЬМИ МИСОЛИДА)

Муваффақиятли чиққан ўқув фильмларидан бири «Ҳамза» картинасидир. Мазкур ўқув фильмининг сценарийсини йирик ҳамзашунос олим, «Ғафур Ғулом», «Ҳамза», «Гул сайли», «Сенинг Ўзбекистонингман» каби ҳужжатли ленталар муаллифи, профессор Лазиз Қаюмов ёзган.

Лазиз Қаюмов «Ҳамза» ўқув фильмининг адабий асосини ёзишда мактаб программасини ёдда тутган ҳолда ўқувчиларга Ҳамза ҳаёти ва ижодий фаолиятига оид барча маълумот ва янгиликларни етказишни кўзда тутди. Муҳими, ўқув фильмининг қизиқарли, таъсирчан чиқиши таъминланди. Фильм режиссёри Ғайрат Шодмонов ҳам ана шуларни назардан қочирмади. Натижада фильм воқеа-ҳодисалари ўқувчилар дидига, талабига мос ҳолда ифодаланди.

Фильм Ҳамзанинг ўз автобиографиясини воқеалар тасвири фонида ҳикоя қилиши (диктор воситасида) орқали давом этади. Шу аснода ўқувчи-томошабинлар инқилоб куйчисининг ижоди ва фаолиятига оид барча тафсилотлар билан батафсил таниша боради. Бугина эмас, шу баҳонада Ҳамзанинг ёшлиги кечган давр руҳи, эскилик билан янгиликнинг кураши, Шоҳимардон воқеалари, хотин-қизлар озодлиги учун кураш лавҳалари, бугунги кунда Ҳамза ижодига бўлган муҳаббат, унинг ҳаёти ва ижодини ўрганиш, абадийлаштириш борасида амалга оширилган ва оширилаётган ишлар ҳозирги кун воқеалари фонида тасвирланади.

Фильм воқеа-ҳодисаларининг талабга мувофиқ ифодаланишида архив материалларидан, ўша давр матбуоти намуналаридан, Ҳамза ҳаёти ва ижодига оид бадиий, ҳужжатли киноасарлардан, унинг саҳналаштирилган пьесаларидан, Комил Яшин каби машҳур шогирдлари хотираларидан ўринли фойдаланилган.

Ҳар бир лавҳа, ҳар бир воқеа тасвирида Ҳамзанинг ўзи ҳақидаги хотираларини келтириш приёми билан бирга, унинг ўз шеърлари иложи борича воқеаларга уйғун ҳолда ўқилади. Бу ҳам ўқувчиларни қувонтирган бўлса, ҳам фильмнинг таъсир кучини оширган.

Хуллас, Ўзбекистон телевидениесининг «Кўзгудаги ҳаёт» кинокўрсатувида намойиш қилинган «Ҳамза» ўқув фильми жамоатчилик томонидан илиқ кутиб олинди.

Партия ва ҳукуматимиз томонидан совет маорифи олдига қўйилаётган юксак талаб, даврнинг шиддатли қадамига ҳамқадам бўлиш борасида ўқитувчиларда туғилаётган кундалик эҳтиёж ана шундай зарур ўқув фильмларини ишлаб чиқаришни янада жонлантириш, бошқа соҳалар бўйича ҳам бундай фильмларни кўпайтириш лозимлигини кўрсатиб турибди.

О. НАҲАНОВ.

ТАШВИШЛИ СИГНАЛ

БИНОЛАР ҚАЧОН РЕМОНТ ҚИЛИНАДИ?

Жанубий Фарғона каналининг Аравон участкасида бир неча хўжалик бинолари бор. Уларнинг баъзилари бундан 20-22 йил илгари қурилган. Аммо шу давр ичида бинолар бирон марта ҳам ремонт қилинган эмас. Баъзи биноларнинг пойдевори чўкиб, иморат қийшайиб қолган. Қарийб ҳамма уйларнинг деворлари дарз кетиб, сувоқлари кўчган.

Биз биноларни ремонт қилиб беришни сўраб Жанубий Фарғона каналининг бошлиғи ўрток В. С. Шохинга бир неча марта мурожаат этдик. Бироқ у уйларни ремонт қилиш масаласини ижобий ҳал этишга эътибор бермаётир.

Қор-ёмғир ёғадиган кунлар яқинлашмоқда. Биз яшайдиган ва ишлайдиган бинолар қишга бардош бера олмайди. Наҳотки, бу йил ҳам бинолар ремонтсиз қолиб кетса?

Р. СОЛИЕВ,
Жанубий Фарғона каналининг Аравон участкаси ишчиси.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 10.00—МОСКВА. 18.30— ТОШКЕНТ. 18.35 — «Ёш куч». 19.05 — Беш йилликнинг якунловчи йили. 19.30 — «Ахборот». 19.45 — «9-студия» (Москва). 20.45 — «Ахборот». 21.05 —Пахтазор — мардлар майдони. 21.25 — Тамбур наволари. 22.00— «Вақт». 22.30 — Омадли «Чўртон» командири (бадиий фильм). **ИККИНЧИ ПРОГРАММА.** 11.25 — ТОШКЕНТ. Ўқув кўрсатувлари. 18.30 — МОСКВА. 19.00 — Янгиликлар. 19.15 — Топишмоқлар ва жавоблар. 19.30 — Концерт. 19.45 — Киноҳаваскорлар экрани. 20.45 — Телефильм. 22.00 — Ҳужжатли фильм. 22.30 — Телефильм. 23.30 — Фильм-концерт. **УЧИНЧИ ПРОГРАММА.** 20.00 — ТОШКЕНТ. 20.05 — Ўқув кўрсатуви. 20.45 — Ҳужжатли фильм. 21.10 — Тошкент янгиликлари. 21.25 — Вена тароналари (бадиий фильм).

ТЕАТР

ҲАМЗА НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 21/X да **Кўрмайин босдим тиконни**, 22/X да **Абу Райҳон Беруний**, 23/X да **Оқшомдан тушгача.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 22/X да **Лақма**, 23/X да **Нурхон.**

ШАПИТО ЦИРКИДА — **МОСКВА ЦИРК АРТИСТЛАРИНИНГ ГАСТРОЛЛАРИ** (19.00).

КИНО

Хато бўлиши мумкин эмас — НАВОИЙ номли, «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ», «ЧАЙКА», «ВОСТОК», «МОСКВА», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун), «ҚОЗОҒИСТОН», «ДРУЖБА» (тоқ соатларда).

Аломат қиз—САНЪАТ САРОЙИ (кундуз ва кечқурун).

Жала — «ҚОЗОҒИСТОН» (жуфт соатларда).

Ҳусумат — «ДРУЖБА» (жуфт соатларда).

Сўнгги ўқ; Қопқон — «НУКУС» (кундуз ва кечқурун).

Жиноятчи ва унинг иши — «ЎЗБЕКИСТОН» (кундуз ва кечқурун).

ҚАДРЛИ ДУСТЛАР, ОПА-СИНГИЛЛАР!
СИЗГА ЯҚИН ДУСТ ВА МАСЛАҲАТЧИ БУЛИБ КЕЛГАН
«САОДАТ» ЖУРНАЛИГА
1976 йил учун
ОБУНА БОШЛАНДИ
ОБУНА «СОЮЗПЕЧАТЬ»нинг ҲАММА БУЛИМЛАРИДА ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.
Журнал индекси: 75378.
ОБУНА БАҲОСИ: бир йилга 2 с. 40 т.

●

МЕҲНАТ ҚИЗИЛ БАЙРОҚ ОРДЕНЛИ ТОШКЕНТ ДАВЛАТ МЕДИЦИНА ИНСТИТУТИ
профессор-ўқитувчилар ва илмий тадқиқотчилар составидаги вакант вазифаларга
КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ
кафедра доценти (доцент, медицина фанлари кандидати): онкология;
кафедра катта ўқитувчилари: КПСС тарихи, кафедралараро илмий-ўқув лабораторияси, биология;
кафедра ассистентлари: биохимия, физика, нормал анатомия, эпидемиология, коммунал-гигиена, 1-даволаш факультетининг ички касалликлар пропедевтикаси (2 ўрин), санитария факультетининг ички касалликлар пропедевтикаси, санитария-гигиена факультетининг хирургик касалликлари (2), даволаш факультетининг факультет терапияси, 1-даволаш факультетининг акушерлик-гинекологияси (2), онкология, санитария-стомотология факультетларининг болалар касалликлари, даволаш физкультураси билан физиотерапия, патологик физиология;
кафедра ўқитувчилари: рус тили (2), жисмоний тарбия ва врач назорати (2);
кафедра катта илмий ходимлари: проблемали биофизика лабораторияси, юрак ишемик касалликлари эпидемиологияси (фан кандидатлари).
Конкурс муддати — 10 ноябргача.
Ҳужжатлар қуйидаги адресга юборилсин: 700033, Тошкент шаҳри, К. Маркс кўчаси, 103-уй.

●

ТАШКИЛОТЛАР, СОВХОЗЛАР ВА КОЛХОЗЛАР РАҲБАРЛАРИ
ДИҚҚАТИГА!
«Главташкентстрой» саноат корхоналари бошқармасининг ЧИНОЗ РУДАСИЗ ҚУРИЛИШ МАТЕРИАЛЛАРИ КОМБИНАТИ
30 ОКТЯБРГАЧА
ЧИНОЗ КОМБИНАТИДА ТАРҚАТИЛГАН ИНЕРТ ҚУРИЛИШ МАТЕРИАЛЛАРИНИНГ ТАЛОНЛАРИНИ ҚАЙТАДАН
РЎЙХАТДАН ЎТКАЗАДИ
Кўрсатилган муддатда рўйхатдан ўтказилмаган талонлар бекор қилинади.

БУ КИТОБЛАРНИ ЎҚИНГ

Халқлар дўстлиги орденли «Ўзбекистон» нашриёти қуйидаги китобларни босмадан чиқарди:

В. Г. АФАНАСЬЕВ. Философик билим асослари (партия ўқуви системаси учун). 372 бет, тиражи 30.000, баҳоси 54 т.

Ўзбекистон ССРнинг маъмурий-территориал бўлиниши. 353 бет, тиражи 15.000, баҳоси 79 т.

Х. ЖАЛИЛОВ, Х. МИРРАҲИМОВА. Пахтачилик совхозларида фан-техника тараққиёти ва меҳнат унумдорлигини ошириш. 246 бет, тиражи 5000, баҳоси 79 т.

Я. М. СВЕТ. Океанлар оша саёҳат. 92 бет, тиражи 20000, баҳоси 22 т.

Р. МУҲАМЕДОВ. Оилада эр-хотиннинг ҳуқуқий муносабатлари. 201 бет, тиражи 20.000, баҳоси 27 т.

Оммавий кутубхоналарда кутубхона техникаси минимуми. 116 бет, тиражи 5000, баҳоси 23 т.

«Тўққизинчи беш йиллик қаҳрамонлари» сериясидан

Д. ТОШПЎЛАТОВА. Ерқин йўл. 27 бет, тиражи 2000, баҳоси 4 т.

В. МАМАЕВ. Вақтдан ўзиб, 43 бет, тиражи 2000, баҳоси 7 т.

О. ХУДОЙНАЗАРОВ. Март Пленуми белгилаган йўлдан. 36 бет, тиражи 8000, баҳоси 5 т.

ФУТБОЛ

ШАШТИ БАЛАНД ЯНГИЕРЛИКЛАР

Фахрли биринчи лига командалари қаторида тўп суриш учун куч синашаётган коллективлар баҳси ниҳоясига етиб қолди. Иккинчи лига вакилларининг пешқадами сифатида зона ғолиблари билан беллашадиган коллективлар сараланиб бормоқда. Ана шундай кучли футбол командаларидан бири «Янгиер» коллективи бўлиб турибди.

«Янгиер» командаси футболчилари мамлакат чемпионати тугамасдан бир неча тур илгари ўз зонасининг мутлоқ ғолиби бўлиб олди. Янгиерликлар бу йилги мавсумга ҳар қачонгидан пухта ҳозирлик кўрганликларини яна бир бор исботлашди. Команданинг ҳар бир ўйинида ҳужум ва ҳимоя звенолари мустаҳкамланганлиги сезилиб турди. Коллективдаги интизом ҳам жойида. Ўйинда ғалабага бўлган ирода, ҳар қандай вазиятда ҳам ташаббус билан тўп суриш, техник ва тактик жиҳатдан устунликка эришиш ҳамда ҳужумкорлик «Янгиер» футболчиларининг ўзига хос фазилатларидан бўлиб қолди.

Ўзбекистонда хизмат кўрсатган тренер Д. Шегай, қобилиятли ёш тренерлардан В. Витналов билан В. Ивановлар раҳбарлик қилаётган уюшқоқ коллектив ўз олдига қўйган мақсад—биринчи лигага йўлланма олишни мўлжаллаган. Бугунги кунда «Янгиер» 18 команда орасида ягона пешқадам бўлиб олди. Рақиблар дарвозасига киритилган 60 та тўпда команда капитани Н. Комаров ўйинчилар А. Гагольнин, Г. Медведев, Г. Коновалов, Р. Багауддинов, Г. Имомов, В. Васильенколарнинг катта улуши бор. Ақил коллектив қолган учрашувлар натижасидан қатъий назар мавқеини мустаҳкамлаб, зона ғолиблари билан куч синашишга ярим финалга йўлланма олган.

Ўзбекистон командалари иштирок этаётган зонада шунингдек, Ашхободнинг «Строитель» коллективи ҳам иккинчи ўринни эгаллаганича ярим финалда иштирок этиш ҳуқуқини олишга уринмоқда. Ярим финалга чиқиш учун даъвогарлик қилаётган Хоразмнинг «Хонқа» футболчилари ҳам учинчи ўринни эгаллаб турибдилар. Навбатдаги учрашувда хоразмлик футболчилар «Строитель» коллективини 1:0 ҳисобида ютиб, очколарини тенглаштириб олишди. Қизиғи шундаки, бу ҳар иккала команда охирги ўйинларни янгиерликлар билан ўтказади. Ярим финалга чиқиш учун улар яна иккитадан очкога эга бўлишлари лозим. Охирги учрашувлар кескин ва шиддатли ўтаётгани ҳам шундан. Республиканинг қолган командалари: Жиззахнинг «Труд» футболчилари бу йил дуруст ҳаракат қилишмоқда. Ўзбекистоннинг ўтган йилги чемпиони Гулистоннинг «Пахтачи» командаси кучли ўнликдан жой оладиган кўринади. Фақат Термизнинг «Автомобилист» футболчиларини омадлари юришмади. Улар жами 18 мағлубият билан охирги ўриндан қўзғалолмай қолдилар. Ўзбекистон командалари куч синашаётган зонадаги учрашувлар 25 октябрда тугайди.

Ўйинлар жадвалидаги ҳолат мана бундай:

	У	Ю	Д	М	Т	О
«Янгиер	32	18	8	6	60-28	44
«Строитель» (Ашхабод)	33	18	4	11	64-40	40
«Хонқа» (Хоразм)	33	16	8	9	47-37	40
«Гурия» (Ланчхути)	31	15	5	11	55-46	35
«Дила» (Гори)	31	15	4	12	45-37	34
«Локомотив» (Самтредиа)	31	13	6	12	53-47	32
«Труд» (Жиззах)	31	13	6	12	36-42	32
«Динамо» (Батуми)	31	13	5	13	47-36	31
«Прогресс» (Кировобод)	31	13	5	13	41-47	31
«Металлург» (Рустави)	31	12	7	12	36-47	31
«Широқ» (Ленинакан)	31	12	6	13	41-45	30
«Пахтачи» (Гулистон)	31	11	8	12	34-44	30
«Нефтяник» (Фарғона)	31	12	5	14	35-41	29
«Динамо» (Зугдиди)	30	12	4	14	38-59	28
«Мерцхали» (Махарадзе)	31	11	5	15	31-50	27
ФИСК (Ереван)	32	9	7	16	17-38	25
«Хазар» (Сумгаит)	32	8	7	17	42-60	23
«Автомобилист» (Термиз)	31	9	4	18	38-47	22

Бугун, навбатдаги тур учрашувлари ўтказилади.

А. ИМОМХУЖАЕВ,
республика тоифасидаги судья.

КЎП КУНЛИК ПОЙГА БОШЛАНДИ

Мамлакат чемпионати — «Социалистическая индустрия» газетаси совриин учун ўтказилаётган велосипедчилар кўпкунлик пойгаси бошланди. Кеча юздан ортиқ велосипедчилар катта ва олис йўлга чиқиш олдидан қисқа масофада куч синашиб олишди. Тошкент кўчалари бўйлаб ўтказилган дастлабки баҳс ўзига хос машқ—чигил ёзди ҳисобида бўлди. Шундан кейин пойга иштирокчилари В. И. Ленин номли майдонда саф тортишди. Совриин учун катта пойгага старт берилиб, велосипедлар ғилдираклари шиддат билан чарх ура кетди. Пойгачилар Тошкент—Ангрен йўлида 165 километрли масофадан иборат босқичда куч синашдилар. Бугун улар навбатдаги босқич — Ангрендан Қўқонгача бўлган масофада баҳслашадилар.

ЙИРИК ҲИСОБЛАР

Олий лига футбол командаларининг навбатдаги тур ўйинларида қуйидаги ҳисоблар қайд қилинди:

«Пахтакор» — «Динамо» (К) — 5:0,
«Арарат» — «Локомотив» — 2:0,
«Шахтёр» — «Спартак» — 1:0,
«Карпат» — «Торпедо» — 1:0,
«Днепр» — «Динамо» (ТБ) — 0:0,
«Черноморец» — «Зенит» — 1:2,
ЦСКА — СКА (Р) — 0:0,
«Заря» — «Динамо» (М) — 0:6.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ
Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР
БИЗНИНГ АДРЕС: 700.000, ГСП, ТОШКЕНТ, «Правда Востока» кўчаси, № 26 ✱ ТЕЛЕФОНЛАР
Коммутатор — 330249 дан 330258 гача
Эълонлар — 338142.
Р. 14250. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64583. Б. — 246.